БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 132 (6567)
ИЮЛИИН 5
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Д. Доржиев. — Ториинхид үбһэ хуряалгада муугаар бэлэдхэнэ (1-дэхи нюур).
Ф. Герасимов. — Тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө (1-дэхи нюур).
КПСС-эй Улан-Удын горкомой пленум (2-дохи нюур).
Ж. Ринчинов. — Эб найрамдалай түлөө (2-дохи нюур).
Эхэнэрнүүд — эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ агууехэ хүсэн мүн (2-дохи нюур).
В. Морозова. — Хойрог хүтэлбэрилэгшын гэмээр (3-дахи нюур).
Д. Жамбалдоржиев. — ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД: Почтальон. Мойһон. Тайгада. Тушаалгын пунктда (3-дахи нюур).
Г. Сафонов. — Советскэ граждананууудай эрхэнь социалистическэ хууляар хамгаалагдадаг (3-дахи нюур).
НЕМЕЦКЭ АРАДТА ГЕРМАНСКА ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ ВИЛЬГЕЛЬМ ПИКЫН ХАНДАЛГА (4-дэхи нюур).
С. Доржиев. — Пионерскэ лагерьта (Фотоочерк. 4-дэхи нюур).
Корейдэхи событинууд (4-дэхи нюур).

Марксизм-ленинизмын творческо хүсэн

Коммунистическэ партиин хүсэн ба илагдашагүй байдагынь юунһээ эшэ үндэһэтэйб гэбэл, Маркс — Энгельс—Ленин—Сталинай агууехэ революционно һургаалые өөрынгөө ажал-ябуулгада хододоо хүтэлбэри болгодог байха юм. Марксизм-ленинизм хадаа обществын хүгжэлтын хуули ёһонуудые шудалһан эрдэмээр, оршон тойроной ушар байдалые мэдэхэ, событинуудай хүгжэлгые уридшалан хаража ойлгохо ба зүб политика хараалха шадабаряар манай партиие зэбсэглэнэ.

Марксистско-ленинскэ теори хадаа обществые революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгахын түлөө, арадуудай ерээдүйн һаруул һайхан байдалай түлөө, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэнь хүдэлмэришэн ангиин, тэрэнэй партиин идейнэ хүсэтэ зэбсэг мүн. Марксизм-ленинизмын бата мүнхэ байһаниинь шалгаранхай, уласхоорондын хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй дүй дүршэлөөр, Агууехэ Октябрьска революциин дүй дүршэлөөр, СССР-тэхи социализмын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтануудаар, арадай демократиин оронуудта шэнэ ажабайдал зохёон байгуулгын амжалтануудаар баталагдан гэршэлэгдэнхэй.

Марксизм-ленинизмын һургаал хамагһаа хүсэтэй юм, яахадааб гэхэдэ, үнэн зүб байна. Тус һургаал обществын материальна ажабайдалай хүгжэхэ эрилтэнүүдые, хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай үндэһэн интересүүдые зүбөөр элирхэйлэн харуулна. Марксизм-ленинизм хододоо хүгжэн мандажа байдаг, ажабайдалдахи бүхы шэнэ юумые, революционно практикын дүй дүршэлые согсолдог һургаал мүн.

Теори практика хоёрой таһаршагүй холбоотой байдагынь — марксистско-ленинскэ партиин ажал-ябуулгын тон шухала шэнжэ шанар болоно. Революционно ажал-ябуулгын партиие—манай партиие В. И. Ленин байгуулаад, кадрнуудыень творческо марксизмын үзэл сурталтайгаар, революционно теориие хазагайруулдаг алибаа ябадалтай эбсэшэгүй байхаар хүмүүжүүлээ. Ленинизм болбол империализмын ба пролетарска революцинуудай үеын марксизм мүн. Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ — И. В. Сталин марксистско-ленинскэ теориие түүхэдэхи шэнэ условидо зохилдуулан, творческо ёһоор хүгжөөгөө. Советскэ хүнүүд, бүхы оронуудай ажалшад эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө мүнөө сагай тэмсэлэй эгээн шухала асуудалнуудта харюунуудые И. В. Сталинай зохёолнууд дотор олодог байха юм.

Коммунистическэ парти өөрынгөө идейнэ баялигые нарин нангинаар сахина, марксизм-ленинизмын идейнүүдые саашадаа творческо ёһоор хүгжөөхын ба бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ.

Революционно теорёор зэбсэгжэн, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай аша туһын түлөө табяад жэлдэ тэмсэжэ сэсэн мэргэн болоһон манай парти хэрэгээ хайшан гэжэ ябуулхаб гэжэ мэдэнэ, тиин тэрэнээ амжалтатайгаар ябуулжа байна. Коммунистическэ партиин политикань бүхы советскэ арадай зүгһөө бүрин дэмжэгдэдэг ба гүн ехэ этигэл найдабаряар угтагдадаг юм.

Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд дотор ажахын ба культурна байгуулалтын асари ехэ программа хараалагданхай, социализмһаа коммунизмда дамжан орохо үедэ партиин бэелүүлхэ гол шухала зорилгонууд тодорхойлогдонхой. Советскэ Союзай коммунистическэ парти социалистическэ Эхэ оронойнгоо саашадаа һалбаран мандахын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ. Парти, правительство хадаа манай ороной хүсэ шадалай ба бата бэхи байлгын түшэг тулгуурие — социалистическэ промышленностиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөнэ, бүхы колхозуудай саашадаа дэбжэлгэ ба һалбаралга туйлан, колхозно байгуулалтые саг үргэлжэ бэхижүүлнэ.

Дотоодын политикын талаар абабал, партиин гол анхаралынь манай ороной ажалшадай материальна ажана байдалые, культурна хэмжээе саашадаа хэлбэришэгүйгөөр дэбжүүлхэ ябадалда хандуулагдана. Советскэ хүнэй зол жаргал, советскэ арадай һалбаран мандалга—манай партиин бэелүүлдэг дээдэ ёһоной хуули мүн. Хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаае бэхижүүлхэ, СССР-эй арадуудай нэгэдэл болон хани барисаае бэхижүүлхэ, Советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые бүхы хэмжээгээр шангадхаха хэрэгые парти тон шухала удхашанартайда тоолоно. Уласхоорондын харилсаануудай талаар абабал, эб найрамдал сахилгын ба батадхалгын, шэнэ дай бэлэдхэлгэдэ ба үүдхэлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхэ политикые, уласхоорондын хани холбоо ба бүхы оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай холбоо барисаа хүгжөөхэ политикые парти, правительство сэхэ шууд бэелүүлдэг байна.

Манай кадрнуудые идейно-теоретическэ талаарнь бэлэдхэхэ, ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэг коммунистическэ байгуулалтын түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ имагта ехэ удхашанартай гэжэ парти тоолодог байна. Манай кадрнууд революционно теориие, экономическа хуули ёһонуудые шудалан, ажахын ба культурна байгуулалтын асуудалнуудые зүбөөр шиидхэжэ һурана, социалистическэ байгуулалтын булюу һайниие арадай аша туһада үрэтэйгөөр ашаглажа һурана.

Социалистическэ промышленность ба хүдөө ажахые улам ехээр хүгжөөхэ зорилгонууд политическэ экономиин, техникын болон үйлэдбэриин экономикын талаар бүри гүнзэгы эрдэмтэй болохыень кадрнуудһаа эринэ. Манай кадрнууд өөрынгөө эрдэмые творческо ёһоор хэрэглэхэ, теори практика хоёрые шадамараар зохилдуулан табиха, коммунистическэ байгуулалта бэелүүлжэ байхада гараһан шэнэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ ёһотой.

Манай кадрнуудай, манай интеллигенциин, коммунистнуудай зүгһөө марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалалга, тэрээниие практическа ажал-ябуулгадаа творческо ёһоор хэрэглэлгэнь — партийна организацинуудай эгээн шухала уялга болоһон бүхы идеологическа хүдэлмэриие бүри һайжаруулхын тула шухала услови мүн. Марксизм-ленинизмын пропагандые улам үргэнөөр дэлгэрүүлэн, парти болбол догматизмда ба хоохон ёһо баримталгада эсэргүү эрид шууд тэмсэнэ. Практика дээрэһээ харахада, сээжэлдэмэл формулонууд ба хубилашагүй зүйлнүүд мэтээр теориие ойлгодог хүнүүд тэрээниие практика дээрэ хэрэглэхыень ажабайдалай эрихэдэ, мухардалгада ородог байна. Парти хадаа кадрнуудые бэлдэхэ ба хүмүүжүүлхэ бүхы хүдэлмэридэ теориие творческоор шудалха ябадалые гол болгуулха гэжэ оролдодог байха юм. Манай кадрнуудые творческо марксизмын үндэһөөр, идеологическа али бүхы гуйбалзалгануудта эбсэшэгүй байхаар хүмүүжүүлгэ— ажахын ба культурна байгуулалтын хэрэгые зүбөөр хүтэлбэрилхэ эшэ үндэһэн болоно.

Марксизм-ленинизм — манай орон дотор эгээн гол болоһон идеологи мүн. Энэ хадаа олониитые коммунистическэ ёһоор хүмүжүүлгын үндэһэ һуури юм. Парти болбол ажалшадые коммунизмын агууехэ идейнүүдэй үндэһөөр, советскэ патриотизмын ба интернационализмын ёһоор хүмүүжүүлнэ, ниитынгээ уялгые һайтар ойлголгын, ажалда ба ниитын үмсэдэ коммунистическээр хандалгын мэдэрэл нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлнэ. Парти хадаа политическэ ехэ һэрэмжэтэй байлгые, дотоодын ба гадаадын дайсадтай тэмсэхэдээ эбсэшэгүй, эрид шанга байхые үргэн олон ажалшадта заана. Олониитын социалистическэ мэдэрэмжын ургаһанай ашаар, тэдэнэй ажалай ба политическэ эдэбхи улам дээшэлэн бадарна, советскэ обществын хүсэн арьбадхагдана. Идеологическа нүлөөлэлгын бүхы хэрэгсэлнүүдые — пропаганда, агитаци, хэблэл, радиое — манай парти коммунистическэ ёһоор олониитые хүмүүжүүлхэ зорилгонуудта хандуулдаг байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти марксистско-ленинскэ һургаалаар зэбсэгжээд, манай орон дотор коммунизмын илаха илалта тээшэ советскэ арадые найдамтайгаар хүтэлэн абаашажа ябана.

(«Правдын» июлиин 2-ой түрүү бэшэгһээ).

НИИТЫНГЭЭ МАЛДА ЭЛБЭГ ЕХЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЕ

*

Колхозуудһаа мэдээсэлнүүд

СОСНОВО-ОЗЕРСК (Телефоноор абтаба). Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозуудай сабшалан дээрэ мүнөө жэлдэ элбэг ехэ ногоон ургаа. Эдэ колхозууд аймаг соогоо эгээн түрүүн үбһэ хуряалгые эхилээд, тус бүридөө 10—15 сенокосилкануудые хүдэлмэридэ гаргаа. Олон колхознигууд гараар сабшажа байна.

Колхозуудай сабшалан дээрэ мүн Сосновско ба Эгэтын МТС-үүдэй үбһэ сабшалгын агрегадууд гараа. Мүнөө жэлдэ аймагай колхоз бүхэндэ тракторна 2—3 агрегат хүдэлмэрилхэ юм. Сосновско МТС-эй механизаторнууд мастерской соогоо тракторна дүрбэн нагшуурга бэлэдхээ. Энээнһээ хойшо тус МТС-эй харьяата колхозуудта тракторна нагшуургын туһаламжаар үбһэн һүрилэгдэг болохонь.

К. Иванов.

* * *

Ниитынгээ адуу малда дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ шухалын шухала хэрэг мүн. Ушар иимэһээ үбһэ хуряалгада колхоз бүхэн һайнаар бэлэдхэжэ, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие хаһа саг соонь эхилжэ шадаал һаа, элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэ ёһотой.

Энэ ушарые хараадаа абаһан Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Идамжапов) үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие муу бэшээр ябуулна. Энэ колхоз тэжээл бэлэдхэлэй бригада эмхидхэжэ, урда жэлнүүдтэ орходоо сабшалангайнгаа газарые үтэгжүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Тиихэдэ энэ колхоз үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүдые заһабарилжа дүүргэбэ, үбһэ хуряалгын хүдэлмэри үнгэргэхэ үйлэдбэриин түсэб табигдажа, колхозой правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ, бригада бүхэндэ участогууд даалгагдан үгтөө. Колхозой суута түмэршэ дархан Балжинима Ванчиков үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүдые заһабарилжа болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар дүүргээ. Хамта 11 морин сенокосилка, 14 морин тармуур, 50 хажуур, 150 гар тармуур, 70 гаран түмэр ба модон асанууд бэлэн болгогдонхой.

Д. Дугаржапов.

**

Ториинхид үбһэ хуряалгада муугаар бэлэдхэнэ

Ниитын адуу малда гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ шухалын шухала хэрэг мүн. Юуб гэхэдэ, малдаа гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаагүй һаа, малаа хоролтогүйгөөр ондо оруулхань, тэдэнэй ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхэнь бэрхэтэй.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ үбһэ тэжээл дутамагаар бэлэдхэдэг дээрэһээ ториинхид олон малаа хоролтодо оруулдаг, тураадаг байгаа. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ үзэгдэһэн алдуу дутуунуудаа мартажа яабашье болохогүй. Үбһэ хуряалгада һайнаар бэлэдхэжэ, тэжээл элбэг ехээр абаха гээшэ колхоз бүхэнэй нангин уялга болоно.

Гэхэ зуура, Ториин аймагай колхозууд үбһэ хуряалгадаа муугаар бэлэдхэнэ. Июниин 4—5-най байдалаар аймагай колхозууд хамта 108 морин сенокосилка заһабарилхын орондо 56-е, 98 морин тармуурай орондо 46-е заһабарилһан байгаа. Тиихэдэ аса, тармуур, хажуур гэхэ мэтэ гар үзүүрэй шухала хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэхэ талаар мүртэй юумэ хэгдэнэгүй.

Аймагай зарим колхозууд үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүдэй заһабарилгые ехээр удааруулна. «Красное знамя» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Шестаков) 4 морин сенокосилка заһабарилхын орондо 1-ые, 2 морин тармуурай орондо 1-ые заһабарилаа, аса, гар хажуур, тармуур, алха, дүшэ гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэнэгүй. Аймаг соо эгээл томо «Улаан Бургалтай» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванданов) сабшалангай нилээд ехэ талмайтай байбашье, үбһэ хуряалгынгаа машина зэбсэгүүдые яаралгүйгөөр заһабарилна. Эдэнэр 22 морин сенокосилкын орондо 9-ые, 26 морин тармуурай орондо 10-ые заһабарилаа. Үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүдэй ба гар үзүүрэй элдэб хэрэгсэлнүүдэй заһабари «Заветы Ильича», Андреевэй, Свердловой нэрэмжэтэ, «Путь-Ленина» болон бусад колхозуудта хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна.

Тиихэдэ Ториин ба Бургалтайн МТС-үүд аймагай олон колхозуудта үбһэ хуряаха договортой байбашье, мүн лэ машина зэбсэгүүдээ хангалтагүйгөөр заһабарилна. Жэшээнь, Ториин МТС энэ жэлдэ гүрэнһөө үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүдые абабашье, тэдэнээ гүйсэд хабсараадүй байһаар. Тиимэһээ гараж соонь үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүд эндэ тэндэ хэбтэһээр. Тиихэдэ Бургалтайн МТС мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Самоходно 2 сенокосилка заһабарилагдаагүй, үнгэрэгшэ жэлдэ гараж соо табигдаһан зандаа хэбтэнэ. Эдэ самоходно сенокосилкануудай машинистнууд хониной ноохо хайшалха электроагрегадуудай начальнигуудаар томилогдоод, «Заветы Ильича» «Улаан Бургалтай» колхозуудта гаранхай.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байһанаа МТС-үүдэй директорнууд нүхэд Сахаровский, Баранов гэгшэд һайн мэдэбэшье, энээниие түргэдхэхын түлөө бодото хэмжээ абанагүй. Саашадаа иимэ байдал тэсэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, зарим аймагууд үбһэ хуряалгые эхилжэ байна. Тиимэһээ үбһэ хуряалгын машина зэбсэгүүдые ойрын үдэрнүүдтэ заһабарилжа дүүргэхэ шухала.

Малдаа набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые аймагай колхозууд тооногүй. Аймагай колхозууд хамта 2340 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, оройдоо 180,2 тонно бэлэдхэһэн байна. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ тон үсөөхэн хүн ажаллана.

Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхоз 360 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэхын орондо 2 тонно, «Улаан-Тори» 600 тоннын орондо 2,5 тонно бэлэдхэһэн байха юм.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ талаар мүртэй юумэ хэдэггүй колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ аймгүйсэдкомой болон партиин айкомой зүгһөө эрилтэ хэгдэнэгүй, энэ хүдэлмэридэ һургуулиин һурагшад, үбгэд хүгшэд болон бусад колхознигуудые олоор гаргаха, бэлэдхэгдэһэн набшаһата тэжээлые зүбөөр хатааха ба хадагалха талаар хэмжээнүүд абтанагүй.

Силос дараха саг ерээ. Теэд колхозууд силос дараха нүхэнүүдые гүйсэд бэлэдхээгүй, нэгэшье тонно силос дараагүй байха юм. Силос дараха түсэб колхоз бүхэн заабол дүүргэхэ, һайн шанартайгаар дараха ёһотой.

Д. Доржиев.

*

Набшаһата тэжээлэй ашаар

Курумканай аймагай Шүргүр гэжэ тосхон бургааһа, уляангир, хуһан гэхэ мэтын модонуудтай ой соо оршодог. Теэд эндэхи «Красный пахарь» колхозойхид үнгэрһэн жэл болотор малдаа набшаһата тэжээл бэлэдхэдэггүй байһан юм. Нёдондо колхозой түрүү хонишон Соломон Фронтенко ехэ үүсхэл гаргажа, отарынгаа үбэлжэдэг газарта 200 холо гаран центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн байгаа. Тиин үнгэрһэн үбэлдөө эндэхи отарынхид хонидтоо үбһэнэй хажуугаар набшаһата тэжээл эдюулэлсэжэ байһанай ашаар хонидойнгоо үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэһэн, 100 центнер үбһэ алмаһан байна. Хэрбээ колхозой бүхы хонидто набшаһата тэжээл эдюулэгдэһэн һаа, 1000 гаран центнер үбһэн алмагдаха байгаа.

Энэ жэлдэ нүхэр Фронтенко 300 гаран центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ, һүүдэр газарта хатаагаад, сомобо. Гадна, колхоз энэ жэлдэ ехэхэн хэмжээнэй набшаһата тэжээл бэлэдхээ. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Т. Шадрина, Г. Степанова, З. Иванова болон бусад тус бүридөө 30—35 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн байна.

С. Тараскин.

Урда жэлэйнгээ алдууе дахин дабтана

Закаменай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ адуу малда эдюулхэ силос дарахын ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхын түлөө оролдодоггүй. Нёдондо тус колхоз силос дараха ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Гэбэшье, энэ алдуугаа мүнөө жэлдэ дахин дабтаха гэжэ байна. Энэ колхоз силос даража эхилхэһээ байтагай, силоснэ нэгэшье нүхэ шэнээр малтаагүй, хуушан нүхэнүүдые сэбэрлэн заһаагүй байна. Силос дараха ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ бригадануудшье эмхидхэгдээгүй, набша мүшэр хадагалха байранууд түхеэрэгдээгүй байһаар. Теэд колхозой правлени эдэ шухала хүдэлмэринүүдые түргэнөөр эмхидхэхын тула анхаралаа огто хандуулнагүй.

В. Очиров.

Тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө

**

Ф. ГЕРАСИМОВ, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ

***

Малажалые хүгжөөлгэ, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлгэ хадаа элдэб янзын тэжээл үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхые эринэ. Ойрын жэлнүүдтэ сабшалангайшье, тэжээлэй культурануудайшье ургасые эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ хэмжээнэй үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо байнабди. Манай артельдэ хамта дээрээ гурба мянгаад толгой мал бии юм. Симментальска үүлтэрэй үнеэдтэй племенной фермэтэйбди, эндэмнай 40 гаран үнеэд, мүн 30 гаран залуу мал бии. Племенной малнуудаа бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр жэл бүри хүсэд хангажа, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалдаг байнабди. Энээнэй ашаар үнеэдһээ ехэ һүн һаагдадаг байха юм. Мүн энэ фермын үнеэдэй байрань типовой һайн юм.

Мүнөө бидэнэр бүхы малнуудаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлээр, типовой дулаан байраар хангажа, зоотехническэ эрилтын ёһоор культурнаар харууһалдаг болохо зорилго табинхайбди. Ниитынгээ малда тэжээлэй база байгуулха асуудал хадаа манай колхозой гэшүүдэй мүнөө үеын эгээл шухала зорилго болоод байна. Энэ асуудалые шиидхэхын тулада манай колхозой правлени һүүлэй хэдэн жэлнүүдэй туршада зохихо хэмжээнүүдые абажа байна.

Сабшаламнай барагсаан шахуу уһалагдадаг газар юм. Бүхы дээрээ 550 гектар сабшалантайбди. Тэрэнэймнай 500-ниинь уһалагдадаг юм. Бидэнэр энэ газарһаа малай ехэнхи тэжээл хуряажа абадагбди. Энэ газарай ургаса дээшэлүүлэнгүй ехэ үбһэн абтахагүй. Тиимэһээ энэ сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар һүүлэй хэдэн жэлнүүд соо горьтой хүдэлмэри ябуулагдаа. Республикын суута луговод Андрей Иннокентьевич Батышев түрүүтэй хэдэн луговодууд сабшалан дээрэ ехэ хүдэлмэри хээ, хэжэшье байна. Урда жэлнүүдэйхидэл адли энэшье жэлдэ манай артелиин луговодууд горьтой хүдэлмэри хэһэн байна. Бэлшээри байһан 50 гектар добо газарые уһалжа, сабшалан болгогдоо, бургааһа һөөгтэй 19 гектар газарые сэбэрлээд, элдүүрилжэ, люцернэ болон хяаг ногоо тариһан байнабди. Мүн горьтой газарые ехээр шэбхэжүүлжэ, утужна ажахы болгоһон байнабди. Хабар эртэ 30 гектар газар борнойлоо һэмди, тиихэдэ 150 гектар намагтай газар хатаажа бэлшээри болгообди, саашадаа энэ участогые сабшалангай газар болгохо байнабди. Эдэ бүхы сабашалангай мелиоративна хүдэлмэриие манай колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада Сэлэнгын МТС-эй сабшалангай мелиоративна отрядтай хамта хээ. Эдэ хүдэлмэринүүдһээ гадна 500 гектар сабшалангаа манай луговодууд 3 дахин уһалаа. Мүн бүхы сабшалан модо шулуунһаа сэбэрлэгдээ һэн.

Сабшалан дээрэ иимэ хүдэлмэри ябуулһанаймнай ашаар сабшалангаймнай ногоон һайнаар ургажа байна. Илангаяа луговодствын мастер Андрей Иннокентьевич Батышевай участок үдхэн ногоогоор халюурна. Мүнөө тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид силоснэ барилгануудые заһабарилжа эхилэнхэй.

Мүн тэжээлэй культурануудай тарилгаһаа ехэ хэмжээнэй тэжээл абтадаг байна. Энэ жэлдэ 14 гектарта тэжээлэй корнеплодууд, 29 гектарта наран сэсэг, кукуруза, 14 гектарта турнепс тариһан байнабди. Энэ тарилгын 11 гектарынь фермэ шадар таригдаа юм. Мүн 35 гектар хартаабха таряабди. Зундаа, намартаа племенной үнеэдтэ ногоон тэжээл болгон эдюулхын тулада зелёнко болохо овёс хоёр болзорто таригдаа. Энэ культура май һара соо 30 гектарта, июниин хахадһаа эхилээд 200 гектарта таригдаа. Тэжээлэй культурануудай тарилгын хойноһоо хаһа саг соонь харууһалга эмхидхэхэ байнабди. Энэ жэлдэ тэжээлэй культурануудай тарилгын ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаабди. Эдэ культурануудай тарилга агротехническэ заабариин ёһоор, газарынь һайтар элдэжэ хэгдэһэн байна. Мүн зундаа энэ тарилгын буртаг үбһэ түүхэ, харууһалха байнабди. Эдэ бүхы хэмжээ абаһанай ашаар тэжээлэй культурануудай муу бэшэ ургаса абтаха болоно. Гадна, урда жэлнүүдтэ таригдаһан 36 гектар олон жэлэй ногоон бии. Манай колхоз олон жэлэй ногоо тарижа, үрһэ абадаг болонхой. Нёдондо 9 гектар талмайһаа олон жэлэй ногооной үрһэ хуряагаа һэмди.

Силос болбол малда ехэ һайн шэмэтэ тэжээл боложо үгэдэг, илангаяа үнеэдтэ һайн хоол болодог юм. Эртын силос дарахын тулада силосэй нүхэнүүд мүнөө бэлэдхэгдэнэ, мүн шэнээр баригдаха байна. Июниин 20 болотор 350 тонно силос дараха түсэбтэйбди, бэшэ 60 процент силосээ таригдаһан наран сэсэг болон кукурузаар дараха байнабди.

Үбһэ хуряалгын эгээл харюусалгатай саг ерэбэ. Ногоое саг болзор соонь, шэмэ шүүһэтээ байхадань сэбэрээр хуряажа абаха гээшэ ехэ удхашанартай. Тиимэһээ үбһэ хуряалгые гол түлэб таряа хуряалгын эхилтэр дүүргэхэ түсэбтэйбди.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ 100 гаран хүн хабаадаха юм. Таряан-ажалай 2 бригада, тэжээл бэлэдхэлэй бригада үбһэ хуряалгада хүдэлмэрилхэ байна. Гадна, малажалай фермын хүдэлмэрилэгшэд үбһэнэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха юм. Эдэнэр 80 гектар сабшалангай үбһэ хуряаха байна. Тиихэдэ МТС-эй хүсөөр 200 гектар сабшалан комплексноор хуряагдаха ёһотой. Энэ газар машинаар хуряагдахаар бэлэн болгогдонхой. Үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ сенокосилканууд, морин тармуурнууд, жэжэ зэр зэмсэгүүд — аса, тармуур, хажуур, точило гэхэ мэтэ булта бэлэдхэгдээ. Ойрын үдэрнүүдтэ түүбэрилэн үбһэ сабшажа эхилхэмнай. Бүхы сабшалан дээрэһээ 8 мянган центнер үбһэ хуряажа абахадаа малаа бүдүүн тэжээлээр хангаха болонобди.

Үбһэ хуряалгын үедэ бригадануудта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха агитаторнууд томилогдожо байна. Ингэжэ үбһэ хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада бүхы хэмжээ абажа байнабди.

Республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерстводэ зарим эрилтэ хэхэ һанаатайб. Юуб гэхэдэ, үбһэ хуряалгын машинануудта запасной шухала шухала частьнууд дутуу байна. Тиимэһээ бидэнэр иимэ частьнуудынь өөһэдөө хэхэ баатай болонобди. Энэ хадаа үбһэ хуряалгын халуун үе соо эбдэржэ болохо байна. Тиимэһээ Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, тэрэнэй хүдөө ажахын машинанууд, запчастьнууд болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй таһаг гол шухала запасной частьнуудые абахые оролдохо ёһотой.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КПСС-эй Улан-Удын горкомой пленум

Партиин Улан-Удын горкомой X пленум июлиин 1-дэ болобо. «Городой һургуулинуудта 1952—1953 онуудай һуралсалай жэлэй дүнгүүд, 1953—1954 онуудай һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд» гэһэн асуудал пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Тус асуудалаар партиин горкомой секретарь нүхэр Жалсабон элидхэл хэһэн байна. Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлһэн городой олохон багшанар, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон ниитын бусад организацинууд,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ,—һурагшадай эрдэм мэдэсэ ба успеваемостиие дээшэлүүлхэ, һурагшадай 2-дохи жэлдээ нэгэ класста үлэхэ ябадалые үгы хэхэ, залуу үетэниие коммунизмын үзэл суртаалаар хүмүүжүүлхэ талаар зарим туйлалта туйлаа. Гэхэтэй хамта, городой һургуулиин хүдэлмэридэ, һуралсалай жэлэй дүнгүүдтэ городой партийна организаци сэхэ анхарал хандуулха эрэтэй. Юуб гэхэдэ, городой һургуулинуудта һурагшадай успеваемость үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ юрэнхы дээрэ оройдоо 77 процент байгаа. Железнодорожно районой һургуулинуудай һурагшадай успеваемость бүри доогуур байшоо. Һурагшадай успеваемостиин муу байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, һуралсалай гол формо болошо урогууд идейно-теоретическэ ба методическа талаараа зарим ушарта доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ.

Арадай гэгээрэлэй городой ба районуудай таһагууд һургуулинуудай хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэридэг ба хинадаг, дүршэл багатай, залуу багшанарта практическа ба методическа туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм. Түрүү ба габьяата багшанарай хүдэлмэриин дүй дүршэл һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Городой олохон һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданай.

КПСС-эй горкомой ба райкомуудай бюро һургуулинуудай хүдэлмэриин түлөө партийна эхин организацинуудай үүргые ба харюусалгые хүсэдөөр дээшэлүүлнэгүй. Жэшээлхэдэ, партиин Пригороднэ райком хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ тухай асуудалые партийна активай суглаан дээрэ ёһын тулада зүбшэн хэлсээд лэ, тэрээн дээрэ хараалһан хэмжээнүүдээ бэелүүлхэ талаар эмхидхэдэй ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй байшоо.

Һургуулинуудые партийна организацинуудай һулаар хүтэлбэрилдэг тухайда хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ болбол һуралсалай шэнэ жэлдэ һургуулинуудые бэлэдхэхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

хёолгые удааруулдаг дээрэһээнь городой һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ хаһа саг соонь бэлэдхэхэ хэрэг таһалдуулдаг байха юм.

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын Горсоведэй гүйсэдкомой горкомой гэшүүн нүхэр Кузичев хурсаар шүүмжэлээ. Горсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые муугаар хүтэлбэрилнэ, тэрэнэй ажал-ябуулгые залан ударидананагүй, арадай гэгээрэлэй шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэнь тус таһагта зохихо туһаламжа багаар үзүүлнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

— Арадай гэгээрэлэй органууд һургуулинуудые ёһотойгоор хүтэлбэрилнэгүй,—гэжэ Улан-Удын № 2 дунда һургуулиин директор нүхэр Рампилова хэлээ. — Арадай гэгээрэлэй районо ба городской таһагуудай инспекторнууд, горОНО-гэй, райОНО-нуудай болон Гэгээрэлэй министерствын хүтэлбэрилэгшэд һургуулинуудта ошодоггүй, багшанарай коллективүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэнь һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ туһаламжа үзүүлдэггүй байна.

—Партиин Железнодорожно райком һургуулинуудай партийна эхин организацинуудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Тиимэһээ һургуулинуудай партийна организацинууд һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ һулаар нүлөөлдэг, гэртээ ба һургуулида хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин асуудалнуудта профсоюзна, комсомольско организацинуудай, мүн тэрэшэлэн олониитын хүсэнүүдые һулаар хандуулдаг байгаа,—гэжэ Железнодорожно райгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай даагша нүхэр Барсук шүүмжэлбэ.

Горсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһаг һургуулинуудые физическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие һургуулинуудта һулаар эмхидхэнэ гэжэ партиин горкомой гэшүүн нүхэр Корягина хэлэбэ. Городой арадай гэгээрэлэй таһаг ба һургуулинууд тэндэ хүдэлмэрилдэг врачнуудта зохихо услови байгуулнагүй. Тэрэнэй эсэстэ һургуулиин үхибүүдэй дунда профилактическа ба үбшэнһөө һэргылэлгын хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

ВЛКСМ-эй горкомой секретарь нүхэр Бугай үгэ хэлэхэдээ, городой олохон һургуулинуудта комсомольско ба пионерскэ организацинууд үшөөл һулаар хүдэлмэрилнэ, өөһэдынгөө ажал-ябуулгые һургуулинуудтахи һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин зорилгонуудтай зохилдуулан ябуулдаггүй байна гэжэ хэлэбэ.

—Һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд болбол комсомольско ба пионерскэ организацинуудай хүдэлмэриие багаар һонирхоно, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар тэдэнэй үүргые дээшэлүүлнэгүй. Энээнэй түлөө,—гэжэ нүхэр Бугай хэлэбэ,—ВЛКСМ-эй горком ба райкомууд нилээд зэмэтэй. Саашань нүхэр Бугай хүүгэдэй зунай амаралтые эмхидхэхэ хэрэгтэ бага анхарал табидаг байһанайнь түлөө Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой партийна комитедые ба завкомые хурсаар шүүмжэлээ.

—Городой һургуулинуудай комсомольско ба пионерскэ организацинууд тон һулаар хүдэлмэрилнэ, —гэжэ Улан-Удын басагадай №. 3 дунда һургуулиин директор нүхэр Бурдуковская тэмдэглэбэ. — ВЛКСМ-эй горком болон райкомууд һургуулинуудай комсомольско организацинуудые ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ. Горкомой ба райкомэй хүдэлмэрилэгшэд һургуулинуудта ябадаггүй, хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрээ һайжаруулха хэрэгтэнь тэдэндэ зохистой туһаламжа үзүүлдэггүй.

Арадай гэгээрэлэй городой таһагые даагша нүхэр Алимов элидхэл тушаа түрүүлэн үгэ хэлээ. Тэрэ болбол горсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай хүдэлмэриие шүүмжэлһэн шүүмжэлэлые тон зүб гэжэ мэдэрһэн байна. Тиихэтэй хамта, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерство городой һургуулинуудта багшанарай кадрнуудые шэлэн олохо ба хубаарилан табиха хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандана,—гэжэ нүхэр Алимов тэмдэглээ. —Городой һургуулинуудые багшанарай кадрнуудаар хүсэдөөр хангахын орондо Гэгээрэлэй министерство һуралсалай жэлэй тэг дунда городой һургуулинуудай дүй дүршэл ехэтэй зарим багшанарые хүдөөгэй һургуулинуудта гаргажархидаг. Городой һургуулинуудай багшанарые гэр байраар хангаха тухай Гэгээрэлэй министерство ба ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдком багаар анхарал табина. Олон багшанар гэр байрагүй дээрэһээ һургуулиин байшангууд соогуур гү, али айлай квартирануудта ажаһууха баатай болодог. Городой һургуулинуудые кадрнуудаар хангахадаа багшанарай мэргэжэл шадабариие Гэгээрэлэй министерство хараадаа абадаггүй, харин городто гэр байраар хангагдаһан хүнүүдые оложо табидаг байха юм. Городой барилгын организацинууд, тэрэшэлэн Бурмонголпроект (нүхэр Смыслов) проектно-сметнэ документаци зо-

Партиин горкомой пленумэй гэшүүд нүхэд С. П. Полункин, Ф. Т. Ветлужский, КПСС-эй Городской болон Железнодорожно райкомуудай секретарьнууд нүхэд Константинов, Караманов гэгшэд пленум дээрэ үгэ хэлээ.

Пленумэй түгэсхэл дээрэ КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр А. В. Ажгибков үгэ хэлэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа пленум дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Киноустановко тодхогдобо

Мухаршэбэрэй аймагай кинофикациин таһаг Шэнэ-Заганай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо киноустановко тодхобо. Тэндэ «Украина» гэжэ шэнэ аппаратура табигдаа. Тэрэ хадаа Шэнэ ба Хуушан-Заганай хүн зониие, тус колхозой малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, инвалидуудай байшанда байгаашадые кино харуулгаар хангаха байна. Энэ хадаа аймаг соо табигдаһан арбадахи киноустановко болоно.

З. И. Яковлева Ленинэй орденто ПВЗ-гэй нэгэдэхи паровозо-механическа цехтэ сверловщицаар хүдэлмэрилнэ. Энэ хадаа үйлэдбэриингөө даалгабариие үдэр бүри 200 процентһаа дээшэ дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: З. И. Яковлева.

З. Веснинагай фото.

Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Б. Л. Лобсанов республикын 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан шагнагдаһан медицинскэ, арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудай бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудые һаяхан барюулба.

БМАССР-эй габьяата врачын нэрэзэргэ олгоһон грамота Заиграйн аймагай больницын главна врач А. И. Авачев, республиканска больницын врач З. Л. Баханова, ПВЗ-гэй больницын нарайлалгын таһагые даагша З. В. Ефимова, Улан-Удын туберкулёзно диспансерай врач Е. А. Мазурина гэгшэдтэ барюулагдаба.

БМАССР-эй һургуулинуудай габьяата багшын нэрэзэргэ олгоһон грамота Улан-Удын, долоон жэлэй № 4 һургуулиин багша Е. И. Волкова, Улан-Удын № 12 дунда һургуулиин багша А. Н. Габагуев, Улан-Удын педучилищиин директор М. А. Филиппов ба бусадта барюулагдаа.

Удаань нүхэр Лобсанов суглааргашадые шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалаад, саашадаа ажал хүдэлмэридөө амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Н. Павлов.

Дай үүдхэгшэдэй аашануудта эсэргүү тэмсэжэ байгаа немецкэ арадта талархажа байһанаа бурят-монгол арад бүхы советскэ арадтал адляар мэдүүлнэ

Эб найрамдалай түлөө

Июлиин хоёрой үдэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд болон албахаагшад фабрикынгаа газаахи ногоон талмай дээрэ олоороо ерэбэ. Тэдэнэр июниин 17-до Берлиндэ фашистска хүлһэншэдэй хэһэн хорото муухай аашада дураа гутаһанаа мэдүүлхын тулада сугларһан байгаа.

Фабрикын партийна эхин организациин секретарь нүхэр Федоренко трибунада гаража, митинг нээһэнэйнгээ һүүлээр фабрикын директор нүхэр Паршинда үгэ үгэбэ.

Нүхэр Паршин Берлиндэ болоһон событинууд тухай ба тэдэниие үүдхэгшэд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Тэрэнэй элидхэлые шагнаһанайнгаа һүүлээр хүнүүд хойно хойноһоо трибунада гаража, өөһэдынгөө гүн ехэ зэбүүрхэлые мэдүүлбэ.

Ноохо ээрэгшэ-стахановка нүхэр Борисова трибунада гараад, иигэжэ хэлэбэ:

— Дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын тулада манай арад демократическа оронуудай бүхы арадуудтай хамта шанга тэмсэл ябуулна. Манай табадахи табан жэлэй түсэб болбол эб найрамдал бэхижүүлхын ба арадай ажана байдалые улам һайжаруулхын тула тэмсэлэй бодото жэшээ мүн. Англо-американска империалистнууд буу зэбсэг үйлэдбэрилгые үргэдхэнэ, бүхы хүсэеэ дайнда зорюулна.

Демократическа гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Германска Демократическа Республикын арад зон ажабайдалаа шэнээр зохёон байгуулжа, ажахы ба культураяа улам түргэнөөр хүгжөөжэ байна. Тэдэнэй амгалан тайбан, зохёон байгуулхы ажалда дурагүй, дай жүрөөдэгшэ этэгээдүүд элдэб аргаар тэдэнэртэ хоро хүргэхые, тэдэниие шуһата шэнэ дайнда оруулхые оролдоно. Энээниие һаяхан Берлиндэ болоһон фашистска бузар ааша эли тодоор гэршэлнэ.

Гэбэшье, хара һанаата американска империалистнуудай хүлһэншэ фашистнуудай харата түсэбынь бэелүүлэгдээгүй, бэелүүлэгдэхэшьегүй. Германска арад эдэ фашистска муухай дайсадта ба тэдэнэй хилын саанахи эзэдтэ эрид шанга сохилто хэһэн байна. Мүн гансашье германска арад бэшэ, харин бүхы дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадууд тэдэнэй бузар аашада гүн ехээр зэбүүрхэн, хатуу сохилто хэбэ. Энэ хорото аашада эсэс табихын тулада Германска Демократическа Республикын арадай правительствын абаһан хэмжээ-ябуулгануудые германска арад, мүн бүхы дэлхэйн арадууд тон ехээр һайшаана.

Һүүлээрнь фабрикын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Сарычев үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

—Һүүлшын дайнай тохёолдуулһан ехэ хохидолһор һая гаража байхадань Аденауэрай бузар банда англо-американска империалистнуудай тухиралтаар немецкэ арадые шэнэ дайнай аюулда оруулхые эрмэлзэнэ. Бидэнэр, советскэ хүнүүд, амгалан байдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэнтэй хамта эб найрамдал сахихын түлөө тэмсэнэбди, түрэл Эхэ оронойнгоо улам һалбаран мандахын тулада бүхы хүсөө зорюулнабди.

Эб найрамдалай ба демократиин хүсэн бүхы дэлхэй дээрэ илан мандаха болтогой!

Тэрэшэлэн фабрикын нэхэлгын цехын инструктор Романов, түмэршэ дархан Варич болон бусад өөһэдынгөө гүн гүнзэгы зэбүүрхэлые мэдүүлээ.

Фабрикын коллектив германска арадта хандажа, эб найрамдалай хэрэгые бүри наринаар сахихыень, залуу республикаяа улам һалбаруулан хүгжөөхыень, һэрэмжэ ехэтэй байжа, фашистска хүлһэншэдые хайра гамгүйгөөр элишэлэн сохихыень уряалһан резолюци нэгэн дуугаар баталан абаа.

Ж. Ринчинов.

„Германи хоёрдохи Корей болохогүй...“

Һаяхан Улан-Удын мотор заһабарилгын заводой коллектив нэгэдэхи халаанай һүүлээр заводой улаан булан соо болоһон митингдэ олоороо сугларжа, Берлиндэ реакциин болон фашизмын хэһэн бузар хэрэг тушаа зэбүүрхэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Митингые заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Тимофеев нээгээд, тус заводой үнинэй хүдэлмэришэн нүхэр Фоменкодо үгэ үгөө.

— Германска Демократическа Республикада эсэргүү хүсэнүүдээр эмхидхэгдэһэн ба зоригжуулагдаһан бузар муухай ааша хадаа, — гэжэ нүхэр Фоменко хэлэбэ, — эб найрамдалай лагерьта сохилто хэхэ зорилготой байгаа. Берлинэй демократическа секторто хариин гүрэнүүдэй хүлһэншэдэй үүдхэһэн гуримгүй байдалые тусгаарлан хаража болохогүй. Энэ гуримгүй байдал хадаа Урда Корейдэ Ли Сын Манай һүрэг дээрмэшэдэй үүдхэһэн провокацитай сэхэ холбоотой юм. Гэбэшье, доллароор мэхэлүүлэгшэдтэ зохихо сохилто үгтөө. Бидэнэр, Улан-Удын мотор заһабарилгын заводойхид, германска хүдэлмэришэн ангида хандажа, Демократическа Республикаяа саашадань бэхижүүлэгты, хорото муухай дайсадые элишэлэн үндэһөөрнь үгы хэгты гэжэ уряалнабди.

Һүүлээрнь тус заводой моторно цехын слесарь нүхэр Усов үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Берлиндэ хариин хүлһэншэдэй хэһэн хорото муухай ааша буруу һүрөө. Гэбэшье, тэдэ муухай хоротоной үлэгдэлнүүд нюугданхай үшөөл бии гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэһээ бидэнэр, мотор заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, немецкэ хүдэлмэришэн ангида хандажа, һэрэмжэеэ бүри дээшэлүүлэгты, дайсадай үлэгдэлнүүдтэй эрид тэмсэгты, тэдэниие үгы хэгты, эб найрамдалай лагерьта сохилто хэхэ зорилготойгоор добтологшодые эрид шангаар бута сохигты гэжэ уряалнабди. Аденауэр, Кайзер болон бусад хүдэлмэришэн ангида ба Германска арадай үргэн олониитэдэ эсэргүү шэнэ аашанууд ба провокацинуудые хэхэ тухай мүнөөшье уряалһаар. Тиимэһээ бидэнэр дайсадай шэнэ аашада эрид сохилто үгэхын түлөө һэрэмжэеэ бүри дээшэлүүлэгты, ходоодоо бэлэн байгты гэжэ бүхы дэлхэйн ажалшадые уряалнабди.

Удаань заводой заһабарилгынмеханическа цехын мастер нүхэр Бердниковтэ үгэ үгтэбэ. Нүхэр Бердников иигэжэ мэдүүлээ:

— Эб найрамдалай хэрэг манай бата бэхи гар соо байна. Фашистска хорото аашануудай харюуда бүхы дэлхэйн ажалшад «Германи хоёрдохи Корей болохогүй» гэжэ бүгэдэниитын дуулахаар хэлэнэ. Бидэнэр социалистическэ единэ партияа нарин нигтаар тойрон жагсагты гэжэ германска ажалшадые уряалнабди.

Митингдэ хабаадагшад Германска Демократическа Республикын ажалшадта хандаһан резолюци нэгэн һаналаар баталан абаа.

Ш. Будаев.

ЭХЭНЭРНҮҮД—ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛДЭ АГУУЕХЭ ХҮСЭН МҮН

Эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресстэ хабаадагша СССР-эй Верховно Соведэй депутат Е. А. Фурцеватай хөөрэлдөөн

Эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс июниин 5-һаа 10 хүрэтэр Даниин столица Копенгагенда болоо, — гэжэ нүхэр Е. А. Фурцева ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэ зуураа хэлэбэ,—тус конгресс бүмбэрсэг дэлхэйн прогрессивнэ олониитын ажабайдалда гайхамшагта событи, эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлэй хэрэгтэ ехэ оруулалта болоһон байна.

Конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаха гэһэн дурадхалтайгаар бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдтэ эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин хандаһан хандалга бүхы оронуудай эхэнэрнүүдэй организацинуудай ба элдэб үзэл бодолтой эхэнэрнүүдэй дунда үргэнөөр дэмжэгдээ. Конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаха дуратай байһанаа мэдүүлжэ, 70 гаран оронойі эхэнэрнүүдэй организацинууд федерациин уряада харюусаба. Олохон оронуудта конгрессэй урда тээ угаа ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Бэлэдхэлэй комитедүүд байгуулагдаа, зүблөөнүүд хэгдээ, Бүхэдэлхэйн конгресс үнгэргэхэ мүнгэ зөөри суглуулагдаа.

Жэшээлхэдэ, гансахан Дани дотор конгрессто ошохо делегацинуудые ба айлшадые һунгаха суглаанууд дээрэ 40 мянга гаран эхэнэрнүүд хабаадаһан байна. Эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй зарлалгын урда тээ Италида национальна конгресс эмхидхэгдээ. Тэрэниие бэлэдхэлгэдэ олон миллион итальянска эхэнэрнүүд хабаадаба. Хэдэн олон оронуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон хүндэ бэрхэшээлтэй условидо хэгдэбэ, эрэлхэг зоригтой байхые, заримдаа баатаршалга гаргахые эхэнэрнүүдһээ эриһэн байна.

Конгрессэй хүдэлмэридэ 82 оронной түлөөлэгшэд хабаадаха ёһотой байһан аад, ерэхэ зүбшөөл үгтөөгүй дээрэһээ, Копенгагенда хэдэн олон делегаци ерэжэ шадаагүй. Энэ хадаа Триестын, Сириин, Панамын, Перугай, Саудовско Аравиин, Камерунай, Алтан Эрьеын, Кениин, Нигериин, Хойто Родезиин ба бусад оронуудай делегацинууд болоно. Корейн, Вьетнамай ба Малайн баатарлиг эхэнэрнүүд конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадажа шадаагүй, ушарынь датска правительство тус орондо ерэхэ визэнүүдые тэдээндэ үгэхээ арсаба.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин генеральна секретарь Мари-Клод Вайян Кутюрье гэгшын дурадхалаар трибуна дээрэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын, Вьетнамай Демократическа Республикын ба Малайн тугуудые гаргаһан минутануудые делегатканууд бүхы наһан соогоо һанажа ябаха юм. Конгрессто хабаадагшад эдэ оронуудай делегадуудай пленко дээрэ бэшэгдэһэн үгые нэрьемэ альгаташалгаар угтаа. Конгресс дээрэ байлсаба гэжэ эдэ делегацинуудые тоолохо гэһэн шиидхэбэри нэгэн һаналаар абтаба. Тус конгресс хадаа ехэ үргэн түлөөлгэтэй суглаан болобо. Тэрээндэ 70 ороной 1895 делегатканууд хабаадаа.

Конгрессэй боложо байһан үе соо бидэнэр бүмбэрсэг дэлхэйн олон миллион эхэнэрнүүдэй ба делегадуудай хоорондохи таһаршагүй холбоо болон нэгэдэлые хаража байгаабди. Тэдэ эхэнэрнүүдэй интересүүд ба дура хүсэлые делегатканууд өөһэдынгөө хэлэһэн үгэ соо мэдүүлһэн байна.

Конгрессэй хүдэлмэри эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй туг доро үнгэрөө. Эхэнэрнүүд хадаа бүхы оронуудай ба арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, өөрынгөө хуби заяае өөрөө мэдэхэ арад бүхэнэй эрхын түлөө тэмсэхэ ёһотой гэжэ делегаткануудай элидхэлнүүд, хэлэһэн үгэнүүд соо тэмдэглэгдэбэ.

Конгресс хадаа «Эхэнэрнүүдэй—эхэнүүдэй, ажалшадай ба гражданкануудай эрхэнүүдые дайшалан абахын ба хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ эхэнэрнүүдэй зорилгонууд», «Эхэнэрнүүдэй ба үбихүүдэй интересүүдые, эб найрамдалые хамгаалхын түлөө эхэнэрнүүдэй тэмсэлэй дүнгүүд ба перспективэнүүд», «МДФЖ-гэй хүтэлбэриие һунгалга» гэһэн гурбан асуудал шагнаһан ба зүбшэн хэлсэһэн байна.

Нэгэдэхи асуудалаар элидхэл хэһэн г-жа Андреа Андреен (Швеци) хадаа элдэб оронуудай эхэнэрнүүдэй яажа ажаһуудаг тухай, ажабайдалай зүб ба таарамжатай условинуудай түлөө тэдэнэй тэмсэл тухай хэлэбэ. Эхэнэрнүүд хүн түрэлтэнэй хахадынь гээшэ. Олон миллион эхэнэрнүүд промышленностьда, хүдөө ажахыда, гэгээрэлэй, культурын, искусствын талаар хүдэлмэрилнэ. Дэлхэйн олониитын түрилтэ доро эхэнэрнүүдэй тэгшэ эрхын принципые Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин соносхохо баатай болоһон байгаашье һаань, энэ принцип тон хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ.

Хэдэн олон оронуудта эхэнэрнүүд ямаршье эрхэгүй юм. Эрэшүүлтэй адли хүдэлмэри хэһэнэй түлөө адли түлэбэриин принцип эбдэгдэнэ, үгы гэбэл эхэнэрнүүдэй ажаллаха эрхэ огто гаднашалагдана. США-да ажалай олонхи һалбаринуудта эхэнэрнүүд эрэшүүлһээ 30—40 процент бага салин абадаг байна. Англида эхэнэрнүүдэй салин хүлһэниинь эрэшүүлэй салин хүлһэнэй оройдоо 53 процент болоно.

Инди, Иран, Турци, Алжир, Мароккодо эхэнэрнүдэй 80—90 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй юм.

Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта эхэнэрнүүд бүрин эрхэтэй байна, тэдэнэр ажабайдалай бүхы һалбаринуудта элитэ ехэ үүргэ дүүргэнэ.

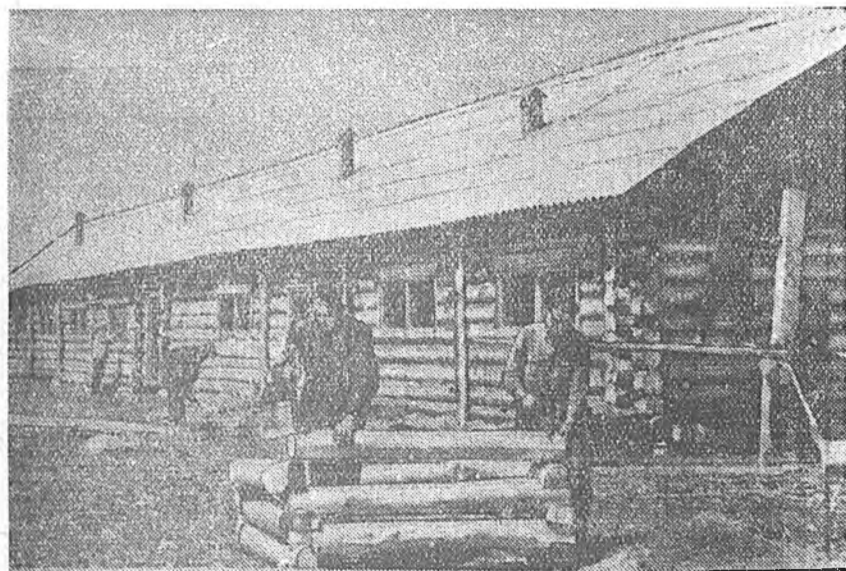
Хоёрдохи асуудалаар элидхэл хэхэдээ, эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин түрүүлэгшэ г-жа Эжени Коттон бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдэй үмэнэ байгаа зорилгонуудай шухала байһые тэмдэглэбэ. Энэ хадаа эб найрамдал сахихын түлөө бүхы арадуудтай хамтадаа тэмсэл, шэнэ дайнай аюулһаа үхибүүдые хамгаалалга, тэдэнэй ажабайдалые һайжаруулхын түлөө, тэдэниие хүмүүжүүлхын түлөө тэмсэл болоно. Эхэнэрнүүд хадаа арадуудай хоорондохи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ асари ехэ хүсэн болоно. Италиин, Франциин, Бельгиин, Англиин, Латинска Америкын оронуудай, Голландиин, Япониин ба олон бусад оронуудай эхэнэрнүүд өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө баатарлигаар тэмсэнэ.

Эжени Коттон хадаа эб найрамдал хамгаалхын түлөө эхэнэрнүүдэй тэмсэлые нэгэдүүлхэ, үхибүүдые хамгаалха национальна комитедүүдые бүхы оронуудта байгуулха гэжэ уряалаа.

Эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин ажал-ябуулга дэмжэһэн резолюциие, бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдэй эрхэнүүдэй декларациие, бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдтэ хандаһан уряае нэгэн һаналаар баталан абаа. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэд тушаа мүрдэлгэ хэхэ ябадалда эсэргүү протест мэдүүлһэн резолюци конгресс дээрэ тэрэшэлэн абтаба.

Конгресс хадаа Корейдэ, Вьетнамда, Малайда дай зогсоохын түлөө, германска, австрийска ба японско асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө, агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталхын түлөө һаналаа имагта нэгэн һаналтайгаар мэдүүлээ.

Эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс эб найрамдал хамгаалхын түлөө арадуудай хүдэлөөнэй зам дээрэхи шэнэ шата мүн гэжэ нүхэр Е. А. Фурцева хэлэбэ. Конгресс хадаа арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба хани харилсаанай һайн һайхан идейнүүдэй агууехэ хүсые харуулаа. Конгрессэй уряанууд ба шиидхэбэринүүд ажалша үргэн олониитэ эхэнэрнүүдтэ хүргэгдэхэ, эб найрамдалай хэрэгые батадхаха, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, эхэнэрнүүдэй эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө, үхибүүдэй зол жаргалай түлөө тэмсэлые эдэбхигэй болгохо байна.

Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» колхозой барилгын бригада (бригадирынь нүхэр Ф. П. Иванов) жэл бүри малай ба үйлэдбэриин шэнэ байрануудые олоор баридаг, хуушануудые заһадаг юм. Байгша ондо энэ колхозой дархашуул хонинной, гахайн байрануудые ондоо газарта урилан табиһан, локомобиль тодхохо байра түхеэрһэн, Түгнэ гэжэ газарта гахайнуудай байха зунай сарай бариһан ба нилээд ехэ модо бэлэдхэһэн, 100 гаран кубометр модо хюрөөдэһэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ· бригадын гэшүүд 40 эхэ гахайн байха типовой байра барижа дүүргэжэ байна. Наада захадань (зүүн гарһаа) артелиин үнинэй дархашуул Александр Федорович Непогодьев, Петр Иванович Колобков гэгшэд дархалжа байна.

В. Зоринагай фото.

ИЮНИИН 5-һаа ИЮЛИИН 5 БОЛОТОР—БАРИЛГЫН ҺАРА

Малаа дулаан байраар хангахабди

Ниитынгээ малые дулаан байраар гүйсэд хангаха гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Юуб гэхэдэ, үбэлэй үедэ адуу малаа дулаан байраар дүүрэн хангажа шадаагүй һаа, олоорнь хоролтодо оруулха, хүсэ шадалынь муудхааха аюул тохёолдодог байна. Энээнии урда жэлнүүдэй хүдэлмэриин дүй дуршэл гэршэлнэ.

Адуу малаа үбэлэй үедэ дулаан байраар дүүрэн хангажа шадаагүй дээрэһээ манай колхоз жэлһээ жэлдэ нилээд олон малаа үхүүлдэг, тураадаг байһан юм. Энэ алдуугаа хараадаа абажа, барилгын саг үргэлжын бригада 15 хүнһөө эмхидхээд, намайе бригадираар правлениин заседани дээрэ баталһан байгаа. Манай бригада нэн түрүүн барилгын модо бэлэдхэжэ, һүүлээрнь малай байрануудые заһабарилжа ба шэнээр барижа эхилһэн байна. Тиихэдэ малаа үбэлэй байраһаа зунай байрада гаргаха үедэ манай бригада нилээд ехэ хүдэлмэри хээһэн.

Колхозоймнай мал үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд олошороо, мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб мүнөө бүхы түрэлэй малаар дүүргэгдэв. Тиимэһээ бүхы малаа типовой дулаан байраар хангаха гээшэ манай бригадынхидай нангин уялга болоно.

Манай бригада малай байра бариха стахановска һарын урда тээ дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаһан байгаа. Энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө мүнөө бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байнабди. Дээдэ Үшөөтэ гэжэ газарта 100 үхэрэй, 900 хониной байха нэгэ—нэгэ байра шэнээр баригдажа дүүргэгдэв. Мүнөө 600 тахяагай байха нэгэ байра шэнээр баригдажа байна.

Малай байра барилгада колхознигууд Дамдин-Сурун Лубсанов, Нима Банзаракцаев, Санжа Балданов болон бусад жэшээтэ һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо 100 һайса гаран процент эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

Манай бригада саашадаа улам эршэмтэйгээр ажаллажа, ниитынгээ малые дулаан байраар дүүрэн хангаха зорилготой. Тиигэжэ, колхозойнгоо адуу малые хоролтогүйгөөр, тарган тобироор үбэлжүүлхэ найдамтай үндэһэ һуури байгуулха байнабди.

Цыдендамба Идамжапов,
Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир.

Хойрог хүтэлбэрилэгшын гэмээр

Түнхэнэй аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (Кырен) ниитынгээ малые дулаан, уужам, сэбэр байраар хангаха дүүрэн арга боломжотой. Теэд энэ колхоздо зоотехническэ байрануудые бариха түсэб жэлһээ жэлдэ таһалдуулагдадаг. Түсэбэй ёһоор 40 толгой моридой, 100 үхэрэй, 500 дальбараагай байха нэгэ-нэгэ байра, ПЗС—3 гэжэ гурбан зерносушилка, 500 квадратна метр талмайтай хүшалтатай ток, 300 тонно таряа хэхэ нэгэ зернохранилищи, хүдөө ажахын машинануудые хадагалха 300 квадратна метр талмайтай нэгэ сарай энэ жэлдэ баригдаха ёһотой байгаа. Энэ түсэб дүүргэхын тулада ехэхэн хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй. Үнгэрһэн һара соо барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхада тон таарамжатай сагай байхада энэ колхоздо өөдтэй юумэн хэгдээгүй. Зарим байрануудай һууринь табигдаад, зариманuудайхинь табигдаагүй байһаар. Гадна, үхэрэй, хониной, тугалай, тахяагай байха хэдэн байранууд бүри урда жэлнүүдтэ баригдажа эхилэгдэһэн аад, мүнөөшье хүрэтэр дүүргэгдэнэгүй. Эдэ байрануудай зариманuудайнь гансал торхонь бодхоогдоод, хүшалтагүй, нара бороондо үмхиржэ, гажажа байна.

Ниитын малай тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тэдэниие типовой дулаан байраар хангаха гээшэ тон ехэ удхашанартай гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Намжилов өөрөө дээдэ һургуулитай агроном хүн байгаад, ойлгоогүй гэхын аргагүй.

Мүнөө республика дотор барилгын һарын ябажа байхада танай колхоздо энэ хүдэлмэри юундэ үргэнөөр ябуулагданагүйб гэжэ нүхэр Намжиловһаа асуухада: «хүнүүд үсөөн, пилорамамнай муугаар хүдэлнэ» гэжэ харюусана. Үнэн дээрээ колхоздо хүнүүдыешье олохо, пилорамашье хүдэлгэхэ дүүрэн арга боломжо бии. Юуб гэхэдэ, барилгын һарын ябажа байха үедэ нүхэр Намжиловай үүсхэлээр заһа барихын тулада Иркут голые хааха гэжэ хэдэн воскресницуд үнгэргэгдэһэн байна. Харин эдэ воскресницуудтэ хүнүүдшье, мори тэргэ ба машинануудшье олдоһон байха юм. Загаһа барихын тулада голые хүндэлэн хааха гээшэ хуулияар хоригдодог гэмтэ хэрэг болоно. Теэд нүхэр Намжилов хуулиин харюусалгаһаашье түбэгшээнгүй, ажалаа хаяад, голые хүндэлэн хаалта хаахын тулада колхозойнгоо бүхы хүсые элсүүлһэн байна.

Малай байрануудые барилгада орохо модо хюрөөдэхэ түсэбэй арайхан гэжэ 10 процент дүүргэгдэһэн байбашье, нүхэр Намжилов хюрөөдэгдэһэн материалнуудаа хайра гамгүйгөөр худалдана. Жэшээлхэдэ, һаяхан аймбольницада 10 кубометр тёс худалдаа.

Ниитын малажал хүгжөөхэ хэрэгтэ нүхэр Намжиловай анхаралаа хандуулдаггүй байһые эдэ баримтанууд гэршэлнэ.

В. Морозов.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД

Александр Жамбалдоржиев ургажа ябаа залуу поэдүүдэй нэгэн юм. Тэрэ мүнөө жэлдэ Хэжэнгын дунда һургуулиие амжалтатайгаар бүүргээд, Максим Горькиин нэрэмжэтэ московско литературна институдта ошохоор бэлэдхэжэ байна. Нүхэр Жамбалдоржиевай түрүүшын шүлэгүүд „Байкал" альманахта толилогдонхой.

ПОЧТАЛЬОН

Зузаан сумкаа зүүнхэй,
Зулан айлаар ябанал
Хүн бүхэндэ хүлеэлгэнхэй
Хүхюун залуу почтальон.
«Сахилгаан» телеграмма ерэнэ гү
Сагтань хододоо хүргэдэг юм.
Үдэр байна гү, һүни гү
Үтэр эзыень олодог юм .
«Амгалан бэлэйт» гэжэ
Амаршалдаг хүниие зантай юм.
Үхидые харамсаараа шогложо,
«Үнөөхиһөөш бэшэг бии» гэдэг юм.
Зузаан сумкаа зүүнхэй,
Зулан айлаар ябанал.
Хүн бүхэндэ хүлеэлгэнхэй
Хүндэтэй, уряалтай почтальон.

МОЙҺОН

Хабарай намжаа үглөөхэнүүр,
Классайнгаа сонхо доохонуур,
Сэсэгтэ мойһо таряа һэмди,
Сэдьхэлдээ баяртай харяа һэмди.
Үдэрһөө үдэртэ мойһоноймнай
Үндына эшэнь дээшэлэл, —
Асаржа оролдоһоноймнай
Ашa үрэнь гээшэл,
Теэд бидэ өөһэдөө
Тэрээнһээ бүри түргэн
Урганабди эрдэмээрээ өөдөө
Удангүй далиияа үргэн.
Уужам замаар ниидэхэбди...
Ургаарай, һалбараарай,
Амгалан байдалай мойһон,
Анхан һуулгаашадаа һанаарай.

ТАЙГАДА

Сүл тайга соо нарһан дорохоно
Сумкаяа табяад, амаржа һуунаб.
Хажуугаарни шууяһан хадын
горхонһоо
Хашарһатама уһыень амтархажа
ууна б.
Зуун жэлэй модод набшаһаараа
Дуу хүгжэм ирагууханаар татана.
Тоншуул ута салир хушуугаараа
Шумуул бэдэрэн шэнэһэ малтана.
Үрөөһэн инзагаяа гүрөөһэн дахуулан,
Убһэ дорһо шэншэлэн алхална.
Сэсэг набша ковер һануулан,
Сэлсэгэр дуһал дээрэнь наадана.
Үй түмөөрөө үхэр шоргоолжод
Үмхиршэһэн түгсүүл нүхэлнэ.
Ойн түймэрһөө унаһан жодоодо
Үүргай байраяа хэрмэн бүхэлнэ.
Хамаг түхэлыш хаража баясаад,
Хонданаб шамдаа, тайга, дуулыш.
Газар соохи, доорохи нюусаяа
Гарга!
Мантай тэмсэхэ хабагүйш.
Зэрлиг түхэл шарайш хубилхал,
Зэмсэгэй хүсэндэ һүгэдэхэш.
Шуулатай город эндэш бодохол,
Суу алдараар бултанда мэдэгдэхэш.

ТУШААЛГЫН ПУНКТДА

Шэлэмэл сэбэр шэниисэ ашаад,
Сэхэ эндэ ерэнэл машинанууд.
Комсомолецууд —
залуушуул хоолой хашаад,
Хонгёо һайхан гарана лэ дуунууд.
Хүсэ шадалаа харуулха гэһэндэл
Хүндэ мэшээгүүды хүбүүд шэдэлнэл,
Түрүүлэгшэнэр өөһэдөө баһа эндэл,
Түргэн ябадалта «Победанууд»
хүлеэнэл.
Сэлмэг үдэр. Наран мандажа,
Шэгнүүрэй хубаарида яларан
наадана...
Шэнэ таряан элбэгээр хурягдажа,
Сэлгеэ нютагайм соло тарана.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

Харгы заһабарилгые эрид һайжаруулха

Июнь һарын турша соо Закаменай аймагай Мэлэ-Бортын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд харгы заһабарилгада олоороо, ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, колхозойнгоо харгы заһабарилгын энэ жэлэй түсэбые 210 процент дүүргэв.

Гэхэтэй хамта, тус аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд харгы заһабарилгын хүдэлмэриие тоодоггүй, энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандадаг байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Яньков харгы заһабарилгада хүдэлмэрилхэ хүн үгы гэжэ хэлээд лэ һуужа байдаг заншалтай. Бур-Цакирай сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Норбоев июнь һарын турша соо 12 хүниие ба нэгэ автомашина харгы заһабарилгада гаргааб гэжэ аймагай харгы замай таһагта мэдүүлһэн байха юм. Теэд бодото дээрээ ямаршье хүдэлмэри хэгдээгүй.

Мүн «Боевик» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Хандажапов июнь һарын туршада харгы заһабарилгада нэгэшье хүниие эльгээгээгүй. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Соктоев харгы заһабарилгада гурбан эхэнэрые эльгээжэрхёод, һанаа амар һууна.

Дурсагдаһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд харгы заһабарилгын хүдэлмэридэ зохихо анхарал хандуулжа, түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэхэ зэргэтэй.

М. Хамаганов.

Хаалтатай байдаг клуб

Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой клуб ходо хаалтатай байдаг. Тус клубта культурно-гэгээрэлэй ямаршье хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэнэгүй. Эндэ лекци, элидхэлнүүд үнинэй уншагданагүй. Мүнөө энэ клуб киногой хаа яа табигдахада нээгдэнэ.

Клубые даагша С. Т. Михайловһаа «клуб юундэ нээгдэнэгүйб?» гэжэ залуушуулай асуухада иигэжэ хэлэдэг: «колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Баяндуев гэгшэд клубаа хүдэлмэриин үедэ үдэшэндөө бү нээ гэһэн захиралта үгөө һэн. Хэрбээ тиимэ ехээр ёхор, танца наадахаа һанаа хадаа газаа наадагты гэдэг».

Эндэхи залуушуул хүдэлмэриин һүүлээр клубтаа ерэжэ, шатар, даам болон биллиардаар наадажа, газетэ журнал уншажа, сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Тиимэһээ залуушуул үдэшэндөө клубайнгаа газаа ёхор, танца наадажа сагаа үнгэргэнэ.

Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд залуушуулай эрилтэдэ хойрогоор хандана, колхознигуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ һаналаа табинагүй. Харин тэдэнэр хүдэлмэриин үедэ клуб нээхэгүй гэжэ захиралта үгөөд лэ, һанаа амар һуужа байна.

Д. Жаргалон.

Кино үсөөн харуулагдана

Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой ажалшадта кино үсөөн харуулагдана. Эндэ һүүлшын хоёр һарын турша соо нэгэшье кинокартина харуулагдаагүй. Аймсоведэй гүйсэдкомой кинофикациин таһагай нүүдэл киногой механигууд колхозуудта кино табиха графигаа сахидаггүй байна.

Тус колхоздо нүүдэл киногой хаа-яа ерэхэдэшье энээн тухай сонсохогдоногүй. Тиимэһээ эндэхи зарим ажалшад кино харуулагдаха тухай мэдэнгүй гээгдэшэнэ. Гадна, кино ганса колхозой центр дээрэ харуулагдана. Холын бригада ба малажалай фермэ, гүүртэнүүдэй ажалшадта үнинэй кино харуулагданагүй. Колхозой ажалшадта кино харуулгые һайжаруулха тушаа хэншье оролдоногүй.

С. Аюшеев.

Муугаар хүдэлмэрилдэг чайна

Хэжэнгын аймагай центрын чайна муугаар хүдэлмэрилнэ. Тус чайнын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтэдэ хойрогоор хандана, тэдэниие нобшо удаанаар хангана. Тиимэһээ эндэ ерэһэн хүнүүд эдеэлхын тула ехэ сагаа гээнэ. Эндэ эдеэ хоол амтагүйгөөр, нэгэ янзаар буйлуулагдана.

Чайнада стол ба стулнууд хомор, гадар хубсаһа, малгай үлгэхэ газар үгы юм. Мүн хутага ба вилкэнүүд дуталдана.

Чайные даагша нүхэр Эрдынеев ажалшадые һайнаар хангаха хэрэгтэ анхарал багаар хандуулна.

С. Цыбиков.

ТОБШО СИГНАЛ

Радио саг соогоо дуугарнагүй. Октябриин сомоной «Үнэн» колхозой (Мухаршэбэр) «Родина» гэжэ радиоприёмник үнинэй хүдэлмэрилнэгүй. Юуб гэхэдэ, колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Мижитов) радистыень ондоо хүдэлмэридэ эльгээдэг байна. Тиимэһээ колхознигууд саг соогоо радио шагнаха аргагүйдэнэ. **А. Цыбикмитов.**

Советскэ гражданинай эрхэнь социалистическэ хууляар хамгаалагдадаг

Г. САФОНОВ,
ССР Союзай генеральна прокурор

Советскэ гүрэнэй хүгжэхэ ба бэхижэхэтэй хамта, социалистическэ хуули таһалгаряагүй хүгжөөгдэһэн ба бэхижүүлэгдэһэн, советскэ гражданинай эрхые хуулиин ёһоор хамгаалха ябадал улам шангадхагдаһан байха юм. Энэнь Советскэ социалистическэ гүрэнэй—шэнэ, дээдэ түхэлэй гүрэнэй үндэһэн илгаануудай нэгэн болоно. Эндэхи ажалшадай, гүрэнэй засагай интересүүдынь түүхэдэ түрүүшынхеэ бэе бэедээ зүришэдэггүй, харин найралдан зохилдодог болонхой.

Социалистическэ хуули советскэ арадай дура хүсэл болон интересүүдые элирхэйлэн харуулдаг, советскэ гражданин бүхэнэй эрхые сахин хамгаалха ябадал хангадаг байна. Энэ хадаа коммунистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэхи хүсэтэ зэбсэг мүн. Тиимэл ушарһаа, социалистическэ хуулиие нарин шангаар сахилга — советскэ олониитын ба гүрэнэй байгуулалтые бүхы талаарнь бэхижүүлхэ шухала условинуудай нэгэн мүн. Хуулиин принципүүдые шангаар сахяагүй һаа, гүрэн дотор шанга гурим хангажа шадагдахагүй, гражданинуудай политическэ, хубиин ба зөөриин эрхэ хэлбэришэгүйгөөр хамгаалжа шадагдахагүй.

Социалистическэ үндэһэн хуули— Советскэ Союзай Конституци советскэ хүнүүдэй политическэ ба гражданска эрхээ һаадгүйгөөр бэелүүхэ арга хангана. СССР-эй Конституци болбол үгэ хэлэлгын, суглаанууд, митингнүүд ба демонстрацинуудые хэлгын сүлөөе гражданинуудта хангадаг юм. Манай Конституци гражданинуудай бэеын ба байрын ойроо хүртэшэгүй байлгые, хубиин зөөри эдлэхэ эрхые сахин хамгаалдаг, гражданинуудай ажал хэхэ, амарха, эрдэмдэ һураха, үтэлөөд ба ажал хэжэ шадахаа болёод байхадаа материальна тэдхэмжэ абаха эрхэнүүдые хангадаг. Советскэ гражданинуудай эдэ эрхэнүүдынь — советскэ арадай агууехэ туйлалта мүн.

Буржуазна хүүлиһаа социалистическэ хуулиин илгаань юуб гэбэл, арадай эрхэ ба сүлөө соносхохоһоо гадна, тэдэ эрхэнүүдые бэелүүлхэ арга хангадаг байна. Арадтаа алба хэхэ, арадай интересүүдые хамгаалха гээшэ манай Советскэ правительствода дээдэ зэргын хуули ёһон болоно. Энэнь капиталистическэ гүрэнүүдэйхиһээ Советскэ гүрэнэй хуулиин ямар ехэ илгаатай байһые эли тодоор харуулна. Арад олониитые мүлжэхэ зэргээр баяжаха ябадал хангадаг хуулинууд лэ капиталистическэ обществын зонхилхы ангинуудта хэрэгтэй байдаг. Хархис буржуази ангиин ёһоор зонхилхо ябадалаа бүхэжүүлхын тулада капиталистическэ гүрэнэй аппарадые (полици, сүүд, түрмэ, сэрэг) үргэнөөр хэрэглэдэг байха юм. Капиталистическэ гүрэнүүдэй хуулинуудынь мүлжэгшэдтэ аша туһатай ёһо гуримые бэхижүүлдэг ба сахин хамгаалдаг байна.

Хуулиин үмэнэ, буржуазна юстициин «бэеэ даанги» ба «сэхэ шууд байлгын» үмэнэ гражданинууд тэгшэ эрхэтэй байдаг хэбэртэйгээр номнон, буржуази хадаа капиталистическэ оронуудай хуулинуудай ангиин шэнжые далдалха һэдэлгэ гаргана. Буржуазна общество дотор «тэгшэ эрхэтэй байдаг» гэһэн номнолой гол удхые эрид шангаар элишэлээд, «сүлөө» тухай, «тэгшэ эрхэ» тухай ба «хани холбоон» тухай дэмы хооһон, хуурмаг үгэнүүдэй саана мэхэ гохын нюугдажа байдагые, капитализмын үедэ мүлжэгшэдэй ба мүлжэгдэгшэдэй хоорондо, эзэрхэгшэдэй ба хүдэлмэришэдэй, помещигүүдэй ба таряашадай хоорондо тэгшэ эрхын байгаагүйе, байхашье аргагүйе марксизм-ленинизм тодорхойлон харуулаа.

Империализмын үедэхи хархис буржуази буржуазно-демократическа сүлөөе холо хаяад, терророй арга метод сэхэ хэрэглэдэг болонхой. Забастовко хэхые хоримжолхо тухай, гүрэнэй бүхы албахаагшадай үнэн байлгые шалгаха тухай һүүлэй үедэ США-да гаргагдаһан хуулинууд, тэрэшэлэн хуулиин ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр американска коммунистнуудые сүүдлэһэн ушарнууд, Францидахи компартиин хүтэлбэрилэгшэдые арестовалһан, капиталистическэ хэдэ хэдэн оронуудта һунгуулиин хуули хубилгаһан ушарнууд хадаа буржуазна демократиин доройтон муудаһые эли тодоор гэршэлнэ.

Буржуазна демократиин үлэгдэлнүүдһээ арсаха ба арадта эсэргүү мүрдэлгэ хэдэг ябадалаа шангадхаха мэтээр лэ буржуазна гүрэнние бэхижүүлжэ болохо гэжэ капиталистическэ оронуудай правительствонууд харадаг байна. Харин манай орон дотор тад ондоо байха юм. Гражданинуудай эрхэ болон интересүүдые бүхы хэмжээгээр хамгаалха гээшэ советскэ олониитын ба гүрэнэй байгуулалта бэхижүүлхэ шухала условинуудай нэгэн мүн гэжэ Советскэ правительство тоолодог. Хууляар олгогдоһон сүлөөгөө, советскэ демократиин аша туһые советскэ хүнүүдэй хүсэд дүүрэнээр эдлэн ашаглаха бүринь, Советскэ гүрэнэй бата бэхи байлгын үндэһэ һуури — манай арадай морально-политическэ нэгэдэл улам батажаха байна.

Гражданинуудай эрхэ болон интересүүдые хамгаалха ябадал тон ехэ удхашанартай гэжэ тоолоод, Советскэ правительствомнай хуулинуудые нарин шангаар сахихыень гүрэнэй засагай бүхы органуудһаа, бүхы тушаалта нюурнуудһаа эринэ. Коммунистическэ парти, Советскэ правительство хадаа гүрэнэй аппарадые арадтаа үнэн сэхээр алба хэдэг байхаар хүмүүжүүлнэ. Гүрэнэй албахаагша бүхэн ямаршье ехэ тушаалда байгаа һаа, арадай зарсань болоно гэжэ манай парти һургадаг, Советскэ органууд ба тушаалта нюурнууд зорилгоо зүбөөр ойлгожо, арадай интересүүдые, Советскэ гүрэнэй интересүүдые бүхы хэмжээгээр сахин хамгаална.

Гэхэ зуура, гүрэнэй аппарадай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө советскэ гражданинууд тушаа хуулибуса ябадал гаргадаг ушар үшөөл бии байна. Гражданинуудай эрхые эбдэһэн ба сүлөөе дабаһан— хуулибуса шиидхэбэринүүдые нютагуудтахи советскэ зарим органуудай гаргаһан ушарнуудшье үзэгдэнэ. Кировскэ областиин Унинска районой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком үглөөнэй 7 саһаа хойшо районой бүхы һуурин газарнуудтахи гражданинуудай пеэшэнээ түлихыень хориһон уялгата тогтоол гаргаа. Владимирска областиин Ковровско горсоведэй гүйсэдком үлүү байһан тусгаар комнатонуудыень зарим гражданинуудһаа захиргаанай гуримаар абаха тухай хуулибуса шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Гэхэ зуура, үлүү байрые хуулиин ёһоор абаха ябадал имагтал сүүдэй шиидхэбэреэр гү, али байрын эзэндэ гурбан һара урид хэлэжэ, үлүү талмайгаа өөрын үзэмжөөр эээлхэ арга олгогдоһон байгаа һаань, хэгдэдэг байха юм.

Бидэндэ хуули хамаагүй гэһэншэгээр тоолодог зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд мүнөө хүрэтэр манда бии байһаар. Тиимэ «ажал-ябуулагшад» «таарамжатайень харабабди» гээд, хуули дабалгын замда ородог байна. Гражданинуудай мэдүүлгэнүүд ба гомодолнууд тушаа хамаагүйгөөр хандадаг, ажалладаг газартань арад зоной орохо аргагүй болгодог, гражданинуудтай уулзадаггүй албан хойрог нюурнуудшье үшөөл бии.

Советскэ гражданинуудай хууляар хамгаалагдадаг эрхые эбдэһэн, ажалшадай интересүүдтэ хайша хэрэгээр хандаһан тушаалта нюурнуудые Советскэ правительство хатуу шангаар хэһээдэг юм. Мүрдэлгэ хэхэдээ хуулибуса арга хэрэглэжэ, үнэн сэхэ советскэ хүнүүд тушаа худал хуурмаг хэрэг зохёоһон хорото авантюрист Рюминиие ба гүрэнэй аюулгүйн урдын Министерствын бусад зарим хүдэлмэрилэгшэдые элирүүлэн арестовалһан ябадал эндэ хэлэгдэһэнэй эли тодо жэшээ болоно.

Мүрдэлгын, прокуратурын ба сүүдэй органуудай зүгһөө хуули эбдэлгэ илангаяа аюултай байна. Яахадааб гэхэдэ, шухала болоһон ушарта гражданинуудые арестовалха, байрадань нэгжүүл хэхэ мэтын эрхэ тэдэндэ олгогдодог. Тиимэл ушарһаа прокуратурын, сүүдэй, МВД-гэй органуудай хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ хуулиие нарин шангаар сахилгын жэшээ харуулха, советскэ гражданинуудай эрхые бүхы хэмжээгээр сахиха ба хүндэлхэ зэргэтэй. Мүрдэлгэ хэхэдээ, уголовно ба гражданска хэрэгүүдые сүүдээр хаража үзэхэ үедөө хуулиин эрилтэһээ багаханааршье хадуураа һаань шанга хэмжээ абаха шухала.

МВД-гэй органууд, сүүдүүд, прокуратуранууд советскэ гражданинуудай эрхые эбдэһэн баримтанууд тушаа анхаралаа шууд хандуулха, советскэ гражданинда өөртэнь ба тэрэнэй ажалай үмсэдэ хоро хүргэһэн гэмтэ этэгээдүүдые гам хайрагүйгөөр элишэлхэ ёһотой. Нэрэгүй, хуурмаг мэдүүлгэнүүдые, бэшэгүүдые бэшэхэ мэтээр, худал хуурмаг үгэ тарааха зэргээр, мүн ондоошье аргаар үнэн сэхэ советскэ хүнүүдые муушалха ба хардаха һэдэлгэ гаргаһан элдэб эсын этэгээдүүдэй һэдэлгые бута сохин, гүс органууд советскэ гражданинай үндэр дээдэ нэрэ хүндые сахин хамгаалха ёһотой.

Гражданинуудай эрхэ ба интересүүдые хамгаалха хэрэгтэ Советскэ засагай нютагай органууд — ажалшадай депутадуудай районно, городской ба хүдөөгэй Соведүүд ехэ харюусалгатай зорилго дүүргэдэг байха юм.

Советскэ олониитын ба гүрэнэй байгуулалтын бэхижэһэнэй, хүн зоной материальна ажана байдалай, культурна хэмжээнэй улам дээшэлһэнэй, социалистическэ хуулиин ба ёһо гуримай бэхижүүлэгдэһэнэй ашаар, манай орон дотор гэмтэ ябадал гаргалга нилээд ехээр хороо. Энэ ушар хадаа урдань гэмтэ ябадал гаргаһан гражданинуудай һөөргөө бусажа, үнэн сэхэ ажал эрхилхэ ба обществын туһатай гэшүүд болохо арга боломжо хангаха зорилгоор тэдээн тушаа үргэн ехэ амнисти хэгдэһэн байна. Амнисти тухай Указ — гүрэнэй зүгһөө дээдэ зэргын гуманизм гаргаһанай гэршэ жэшээ, Советскэ гүрэнэй хүсэ ба шадалые харуулһан хэмжээн мүн.

Хуули гурим эбдэһэн ушарнуудые шэнжэлээд үзэхэдэ, гэмтэ ябадал хододоо гаргадаг хүнүүд советскэ орон дотор үни үгы болоһон байха юм. Тонуул дээрмэшэ шайканuудай, хулгай хэдэг хүнүүдэй ба бусад гэмтэ этэгээдүүдэй байха нүхэсэл социалистическэ общество дотор үгы болонхой. Сүүдлэгдэһэн хүнүүдэй тон олонхинь зэмэсээ амасажа дүүргэһэнэй һүүлээр, олониит...

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Немецкэ арадта Германска Демократическа Республикын президент Вильгельм Пикын хандалга

БЕРЛИН, июлиин 2. (ТАСС). Берлинэй демократическа секторэй радиостанцинууд немецкэ арадта ГДР-эй президентын хандаһан үгэнүүдые пленкоһоо мүнөөдэр дамжуулба.

Хандалга соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Хүндэтэ эхэ оронойхид, хүндэтэ хани нүхэд!

Минии элүүр мэндэ байха гэһэн олон хүсэлэнгүүд, амаршалганууд, намда этигэһэн олон мэдүүлгэнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ ба неделинүүдтэ намда дамжуулан үгтэбэ. Энээнэй түлөө манай республикын бүхы ажалшадта, бүхы нүхэдтөө үнэн зүрхэнэйнгөө баясхалан хүргэхэ ёһотой байнаб. Германска Демократическа Республикада эсэргүү шэглүүлэгдэһэн фашистска хорото аашые империалистическэ хүсэнүүдэй эмхидхэһэн эдэ үдэрнүүдтэ би манай эсэгэ ороной бүхы ажалшадтай ба эб найрамдал хүсэгшэ гражданинануудтай онсо нигта холбоотой байнаб гэжэ мэдэрнэб.

Минии канцеляри дотор уулзаха үедээ, олон зуун хүнтэй хөөрэлдэхэдөө, мүн олон мянган бэшэг абахадаа, би манай хүн зоной эрилтэнүүдые ба хэрэглэмжые мэдэжэ абаһан байнаб. Тиимэһээ, политбюрогой заседанинууд тухай намда минии партиин политбюрогой майн һүүлээр мэдээсэһэн партиин ба правительствын политикые бүрин һайшаанаб.

Олониитын мэдээндэ июниин 9-дэ хүргэгдэһэн энэ шэнэ политика бүхы хүн зоной ажабайдалые һайжаруулгада, манай республика доторхи байдалые ниитэ дээрэнь һайжаруулгада, манай эсэгэ ороной зүүн ба баруун зүгэй хоорондохи зүрилдөөе үгы болголгодо зорюулагдаһан байна.

Имагтал тиимэһээ энэ шэнэ политика ажалшадта туһална, энэ хадаа нэгэдэлэй ба эб найрамдалай хэрэгтэ туһална, тиимэһээ арадай дайсад—монополистнууд ба дай үүдхэгшэд тэрэ политикаһаа айна. Берлиндэ болоһон фашистска хорото аашанууд тухай түрүүшын мэдээсэлые абаһан сагһаа хойшо, эдэ хорото аашанууд партиин ба правительствын шэнэ политикые эбдэхэ зорилготой байгаа гэжэ намда мэдээжэ болоо. Тиихэдээ, провокаторнууд бии байһан дутагдалнуудта эсэргүү зарим ажалшадай дунда бии болоһон үндэһэгүй дурагүйтэлгые ашаглаһан байна. Гэбэшье, саг зуура мэхэлэгдэһэн ажалшад хадаа ямар аюултай харгыда фашистска золигуудай ба тэдэнэй гадаадын үмөөрэгшэдэй түлхин оруулхаяа байһые тон түргөөр ойлгожо абаба.

Урдада рейхстагые шатааһандал адляар, мүнөө «Потсдаммер плац» талмай дээрэ болоһон шатаалганууд шэнэ дайнда орохо дохёо болохо ёһотой байгаа. Олонхи ажалшадай эрид бата зоригтой байһанай, арадай полициин эрэлхэг батаар тэмсэһэнэй, советскэ сэрэгүүдэй саг соонь, сэсэнээр хамаархаһанай ашаар, дайнай ошо гал шэнэ дайнай үүдхэгдэхэһээ урид унтараагдаһан байгаа. Манай демократическа ёһо гуримые ба эб найрамдалые шэн зоригтойгоор хамгаалжа байгаа бүхы хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэйнгөө баясхалан энээнэй түлөө хүргэнэб.

Шэнэ политикые улам ехэ хүсэтэйгөөр мүнөө үргэлжэлүүлхэ шухала байна. Хүн зоной байдалые һайжаруулха талаар июниин 9-һөө эхилээд абтаһан, мүн мүнөө түсэблэгдэжэ байгаа бүхы хэмжээябуулганууд түргөөр ба эрид шууд бэелүүлэгдэхэ ёһотой юм. Энэ хадаа арадта аша туһа хүргэхын түлөө үнэн седьхэлээрээ тэмсэжэ байгаа бүхы хүнүүдэй хани харилсаанда бүрин этигэһэн ябадал дээрэ үндэһэлэгдэнэ. Ажалша бүхэн мүнөө өөрынгөө бүлын һайнаар ажаһууха ябадалда өөрынгөө һайн хүдэлмэреэр, өөрынгөө зорилгонуудые һайнаар дүүргэлгээр туһалха ёһотой. Немецүүдэй хоорондо харилсан ойлголсолго тухай замые сүлөөлхын тула, бүхы Германи дотор үнэхөөр сүлөөтэ һунгалта хэжэ болохын тула, эбэй үнэн зүб договор баталхын тула фашистска провокаторнууд үй бута сохигдохо ёһотой гэжэ мүнөө үнэн сэдьхэлтэ немец бүхэн ойлгохо ёһотой.

Манай партиин ба Германска Демократическа Республикын правительствын шэнэ политикын ёһоор, арадай ажана һайн байдалай түлөө, Германиин нэгэдэлэй түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө, урагшаа!

Советскэ гражданинай эрхэнь социалистическэ хууляар хамгаалагдадаг

(Түгэсхэл)

тэдэ туһатай хүдэлмэреэ һэргээн, Эхэ оронойнгоо аша туһада үнэн сэхээр ажаллана. Зэмээ амасаһан нюурнуудай дундаһаа тон үсөөниинь дахинаа сүүдэй харюусалгада ороно.

Хинамжын газарта байһанаа амнистяар табигдаһан гражданинууд үнэн сэхэ ажабайдал эрхилхэ, һайнаар ажаллахань дамжаггүй. Гэхэ зуура, зарим тушаалта нюурнууд энэ ушар ойлгохые хүсэдэггүй: амнистяар табигдаһан гражданинуудта анхарал багатайгаар хандадаг, тэдэниие дары ажалда оруулха, шухала болоһон ушарта байраар хангаха хэмжээ абадаггүй байна. Иимэ буруу ябуулгануудта советскэ органуудай зүгһөө эрид шанга хэмжээ абаха, олониитын зүгһөө буруушааха ёһотой.

Социалистическэ хуулиин ба ёһо гуримай бэхижүүлэгдэһэнэй үндэһөөр, орон дотор гэмтэ ябадалай нилээд ехээр хороһоной эсэстэ СССР-эй уголовно хуулиие шэнэдхэхын тула хаража үзэхэ арга бии болоо. Албан тушаалай, ажахын ябуулгын, гэр зуурын ба бусад аюулгүйшэг гэм зэмын түлөө уголовно харюусалгые захиргаанай ба ёһо заршамай хэмжээнүүдээр һэлгэхэ, тэрэшэлэн зарим гэмтэ ябадалай түлөө уголовно харюусалгые зөөлэрүүлхэ шухала гэжэ «Амнисти тухай» Указай 8-дахи статья соо хэлэгдэнэ.

Социалистическэ хуулиие нарин шангаар сахихын түлөө тэмсэн, Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствомнай советскэ хүнүүдые революционно һэрэмжэтэй байхаар, советскэ хуулинуудые ба гүрэнэй болон ажалай журамые жэшээтэ һайнаар сахидаг байхаар хүмүүжүүлнэ. Капиталистическэ хүреэлэлгын бии байһанһаа шалтагаалан аюулай гараха байһые харадаа абахыень советскэ хүнүүдые парти ба правительство ходо доо һургадаг байгаа. Американска тагнуулай агентнүүдэй бүлэгые усадхаһан тухай СССР-эй МВД-гэй энэ оной майн 27-до тунхаглаһан мэдээсэлһээ харахада, капиталистическэ гүрэнүүд ба тэдэнэй тагнуулнууд арга хаба соогоо аашалдаг, «хүйтэн дайн» гэдэгые хэхын тула юушье хэрэглэхэһээ тунхаридаггүй, шпионууд, диверсантнууд ба террористнуудые ман худар ябуулдаг байна.

Манай орон дотор социалистическэ хуулиие сахиха, ёһо гуримые хамгаалха хэрэг—гүрэнэй органуудай ба бүхы советскэ олониитын уялга, советскэ гражданин бүхэнэй уялга мүн. Өөрыгөө шүүмжэлгэ ба дороһоо гараһан шүүмжэлэл хадаа социалистическэ хуулиие бэхижүүлхэ, советскэ хуулинуудые эбдэгшэдтэй тэмсэхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай.

Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон советскэ арад табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэнэ. Социалистическэ хуулиие улам бэхижүүлхэдэ манай арадай политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээл бүри ехэ болохо, манай Эхэ оронние урагшань—коммунизм тээшэ ударидажа ябаа агууехэ Коммунистическэ партиие тойрон арадай зэргэнүүдые улам нигтаар жагсааха байна.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 3. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай Армиин Главна командовани мүнөөдэр иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор Арадай армиин частьнууд Хагамненэй, Кахориин, Пенамдоной районуудта нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ. Эдэ байлдаануудта дайсан ехэ гээлтэ хоролтодо оробо.

Үсэгэлдэр һүни американска самолёдууд Хамчжу уездын (Урда Хамген провинци) Унбонли деревниие, Хванчжу уездын (Хванхэ провинци) Сангапхори деревниие зэрлиг шангаар бомбодоһон байна. Бомбодохо үедэ амгалан олон хүн алагдаһан, гэр байрын хэдэн барилганууд һандаргагдаһан байна.

„Эб найрамдал сахихын ба батадхахын түлөө тэмсэлдэ хүсэеэ арьбажуулая“

„Бергман-Борзиг“ гэжэ берлинскэ арадай предприятиин коллектив Владимир Ильичын нэрэмжэтэ московско заводой коллективтэ хандаба

БЕРЛИН, июлиин 3. (ТАСС). «Бергман-Борзиг» гэжэ немецкэ арадай предприятиин коллективэй ехэ суглаан Берлиндэ болобо. Владимир Ильичын нэрэмжэтэ Московско заводой коллективэй хандалга тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Суглаанда хабаадагшадай абаһан харюу-хандалга соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Бергман-Борзиг» гэжэ арадай предприятиин хүдэлмэришэд бидэнэртэ танай эльгээһэн бэшэгые манай завод дээрэ илангаяа ехэ баяртайгаар угтажа абаа. Энэ бэшэг хадаа советскэ арадай ба манай Германска Демократическа Республикын бүхы ажалшадай хоорондохи үнэн зүрхэнэй бата хани барисаанай гэршэ манда болоно. Бидэндэ хандаһан танай үгэнүүд хадаа манай амгалан байгуулалтадэ һаад хэхэ гэһэн бүхы һэдэлгэнүүдтэ эсэргүү, эб найрамдал сахихын түлөө тэмсэлдэмнай хүсэ нэмээнэ. Эб найрамдалда дуратай арадуудта эсэргүү дайе американска империалистнуудай түсэблэһэн ёһоор тухирха зорилготойгоор июниин 17-до фашистска этэгээдүүдэй хэһэн һэдэлгэ, буруу һүрэбэ. «Икс үдэрые» империалистнуудай ба тэдэнэй немецкэ туһамаршад — Аденауэр ба компаниин яажа бэлэдхэһэниие июниин 17-ной событинууд дэлхэйн сүлөө хүсэгшэ бүхы хүнүүдтэ харуулаа.

Мантай танай нэгэн һаналтай байһан ябадал юу гэршэлнэб гэхэдэ, эб найрамдалай хүсэнүүд дайнай хүсэнүүдһээ бүри ехэ хүсэтэй байна. Эб найрамдалай түлөө, манай эсэгэ ороной нэгэдэлые һэргээн байгуулхын түлөө манай хамтын тэмсэлдэ ехэ хүсэтэ союзнигууд мүн байнат гэжэ таанадые харанабди.

Владимир Ильичын нэрэмжэтэ заводой коллективэй бэшэгые баяртайгаар хүлеэн абаад, «Бергман-Борзиг» заводой коллектив һанал нэгэдэлтэй байһанайнь түлөө тэрээндэ баясхалан хүргэнэ, табанжэлэй түсэбэй табиһан саашанхи зорилгонуудаа дүүргэхээр бэлэн байнабди гэжэ найдуулна. Энэ табанжэлэй түсэб хадаа ажана һайнаар һууха замые Германска Демократическа Республикын ажалшадта заана. Энэ түсэб единэ, эб найрамдалда дуратай ба демократическа Германиие байгуулхын түлөө тэмсэлэй түсэб мүн.

Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай бүхы лагерьтай хамтадаа, бидэнэр эб найрамдал сахихын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ оролдолгоёо арьбадхахабди.

Хүндэтэ хани нүхэд! Манай заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад, технигүүд ба инженернүүд бидэнэр дэмжэлгынтнай түлөө таанадта баясхалан хүргэнэбди. Эб найрамдал сахихын, манай эсэгэ ороной нэгэдэлые һэргээхын түлөө манай хамтын тэмсэл илалтаар дүүрэхэ юм гэжэ бидэнэр гүн гүнзэгыгөөр этигэнхэй байнабди. Германиин социалистическэ единэ партиин хүтэлбэри доро бидэнэр, «Бергман-Борзиг» гэжэ арадай предприятиин хүдэлмэришэд, Германска Демократическа Республикада экономическа байдалые саашань һайжаруулха ябадалда амгалан ажалаараа туһалхабди.

Хандалгын түгэсхэлдэ предприятиин коллектив хадаа 1953 оной июниин 17-ной событинуудые дабтуулхагүйн тулада һэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ гэжэ үгэеэ үгэнэ.

Хүдэлмэришэн ангиин хүзүүн дээрэ круппнуудай, тиссенүүдэй ба бусад монополистнуудай дахяад хэзээдэшье һуухагүйн, манай арадай предприятиие тэдэнэй дахин эзэлхэгүйн түлөө оролдохобди гэжэ хандалга соонь хэлэгдэнэ.

Дай үүдхэгшэд үгы болог лэ!

Германо-советскэ хани барисаан мандаха болтогой!

Венгриин ажалшад Берлиндэхи фашистска хорото аашые эмхидхэгшэдтэ зэбүүрхэнэ

БУДАПЕШТ, июлиин 3. (ТАСС). Берлиндэ баруун германска фашистнуудай ба тэдэнэй империалистическэ эзэдэй эмхидхэһэн хорото ааша венгерскэ арадые гүн гүнзэгыгөөр зэбүүрхүүлнэ. Олон предприятинууд дээрэ протестын митингнүүд болобо. Тэрээндэ хабаадагшад, фашистска хорото бузар аашые эрид шангаар буруушаан шүүмжэлһэн байна.

Матиас Ракошиин нэрэмжэтэ комбинадай бүхы заводуудай түлөөлэгшэдэй митинг дээрэ, булад хайлуулгын заводой партийна комитедэй секретарь Лэринц Неймайер эб найрамдалай ба Демократическа Германиин түлөө тэмсэжэ байгаа немецкэ арадые, Германска Демократическа Республикын ажалшадые амаршалба.

Митингдэ хабаадагшад резолюци нэгэн һаналаар баталан абаба. Тэрээн соогоо, тэдэнэр хадаа фашистска хорото ааша түшаа өөһэдынгөө гүн гүнзэгы зэбүүрхэлые, эб найрамдал хүсэгшэ нэгэдэмэл Германиин түлөө тэмсэжэ байгаа немецкэ арадтай өөрынгөө ахадүүгэй хани харилсаатай байһые мэдүүлбэ.

Электромашинануудай ба кабелиин заводой, Будапештдэхи булад зүйлнүүдэй заводой ба бусад предприятинуудай коллективүүд митингнүүдые хэбэ, тэдэнэр Германска Демократическа Республикын ажалшадтай нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлээ, фашистска хорото аашада эсэргүү эрид шанга протест мэдүүлээ.

Советско-норвежскэ холигдомол комиссиин хүдэлмэри дүүрээ

ОСЛО, июлиин 2. (ТАСС). Дайнай үедэ Норвегидэ наһа бараһан советскэ гражданинануудай хүүрнүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тула советско-норвежскэ холигдомол комисси үнгэрһэн жэлэй январь һарада байгуулагдаһан юм. Тус комисси эдэ хүүрнүүд тухай олдоһон бүхы материалнуудые хаража үзэһэн ба эдэ хүүрнүүдэй байһан олонхи районуудта ошоһон байна.

Бүхы орон дотор байһан хүүрнүүд ба кладбищинуудые гуримтай болгохо тухай хэлсээе тон наринаар зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр комисси түйлаба. Тус комисси энээнэй тула хэгдэхэ шухала хэмжээ-ябуулгануудые зохёоһон байна.

Эдэ хүүрнүүдэй зариманиинь таарамжатай ондоо газарнуудта абаашагдаха, зариманиинь һайнаар түхеэрэгдэхэ ба мүнөө байһан газартаа гуримтайгаар байлгагдаха юм гэжэ эдэ хэмжээ-ябуулганууд хэлэнэ. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые хоёр ороной засагаархид зүбшөөһэн байна.

Турецкэ сэрэгүүдые урда Корейдэ эльгээнэ

СТАМБУЛ, июлиин 3. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө Корейдэ байгаа турецкэ бригадын составые шэнээр һэлгэхын түлөө сэрэгэй шэнэ часть Турцида бүридүүлэгдээ. Энэ сэрэгэй частиин түрүүшын эшелон хэдэн үдэрэй урда тээ Корей руу эльгээгдэһэн байна. Хоёр мянган турецкэ солдадууд ба офицернүүдһээ бүридэһэн хоёрдохи эшелон июлиин 2-то эльгээгдэбэ. 1600 хүнһөө бүридэһэн һүүлшын эшелон июлиин 5-да ябуулагдаха байна.

Американска транспортна суднанууд турецкэ сэрэгүүдые Измирһээ абаашаха юм.

Энэ үе соо Корейдэ турецкэ бригадын состав дүрбэ дахин һэлгэгдэбэ.

ПИОНЕРСКЭ ЛАГЕРЬТА

Загастай голой эрьедэ, сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн хадын хаяада Галуута-Нуурай рудоуправлениин пионернүүдэй лагерь байдаг. Энэ лагерьта Гусиноозерск гэжэ шэнэ городой хүдэлмэришэд-шахтернуудай болон албахаагшадай үхибүүд, тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай хүдэлмэришэд болон колхозчигуудай үхибүүд амардаг юм. Лагериин начальник И. П. Размахнин, ахалагша пионервожата М. П. Никитина гэгшэд хүүгэдэй культурнаар амарха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

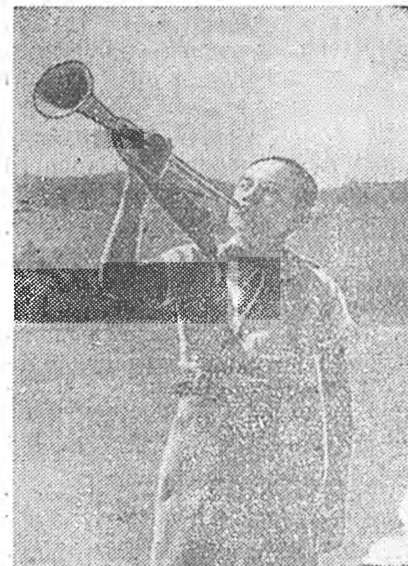
Спортивна занятинуудые үнгэргэхын тулада лагериин дэргэдэ һайн талмайнууд түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ футбол, волейбол, городки болон бусад наадаар хүүгэд наадана.

«И. В. Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулга», «Сталинска авиаци». «Ном — манай эрхим хани мүн» гэһэн ба бусад темээр пионернүүдэй дунда хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ.

Үхибүүд хада хабсагайнуудаар гаража, ой модон соогуур ошожо, өөһэдынгөө һургуулинуудта абаашахын тула гербаринуудые суглуулна. Ахалагша классай пионернүүд Загастай голой эхин хүрэтэр аяншалгада гаража, тэндэхи уһанай хүсые шэнжэлхэ юм.

Лагерьта ураһайханай самодеятельностиин, юннадуудай, сигнализациин, авиамодельнэ болон буудалгын кружогууд хүдэлмэрилжэ байна.

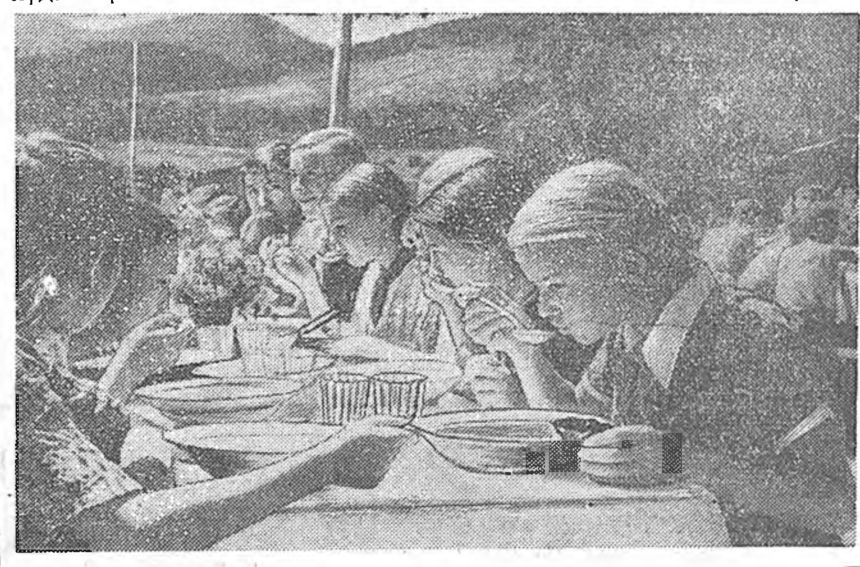
Тус лагериин үхибүүд зэргэлээд байдаг паровозо-вагон бүтээлгын заводой пионерскэ лагерьта ошожо, ураһайханай самодеятельностиин концерт харуулха ба дүй дүршэлөө андалдаха юм. Лагериинхид тэрэшэлэн Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо экскурсяар ябажа, музейдэ орохо,

хүдөө ажахые механизацилгатай танилсаха, мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, малые зунай сагта адуулгатай танилсаха байна.

Галуута-Нуурай рудоуправлениин пионернүүдэй лагерьта амарагшад сагаа иигэжэ һонирхолтойгоор үнгэргэнэ.

С. Доржиевэй фото-очерк.

БМАССР-эй кубок абахын түлөө хүдөөгэй футбольно ба волейбольно командануудай мүрысөөн

БМАССР-эй кубок абахын тула республикын аймагуудай 16 футбольно, 17 волейбольно командануud гурбан неделиин туршада мүрысэһэн байна.

Энэ мүрысөөнэй эсэстэ Хориин, Бичурын, Закаменай, Кабанскын аймагуудай командануд хахад финалай дүнгөөр шалгаран гараа. Тэрэнэй һүүлээр болоһон мүрысөөндэ кабанскынхид закаменайхидые, бичурынхид хориинхидые илаа. Удаань финальна уулзалга боложо, Кабанскын волейболистнууд Бичурын командатай уулзаба. Хоёр командын хоорондо үсэд шанга тулалдаан боложо, 2:0 гэһэн тоотойгоор Кабанскын команда бичурынхидые шүүгээ.

Сэлэнгын аймагай футбольно команда республиканска мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадалсаха зуураа, нёдондо жэлдэ энэ уулзалгада республикын кубок абаһан Кабанскын командатай БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ уулзаба.

Энэ уулзалга ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Сэлэнгынхид кабанскынхидай ворота руу шанга добтолгонуудые оло дахин хэбэшье, удаан саг соо тоо нээжэ шадаагүй.

Хүдөөгэй хоёр бэрхэ командануудай уулзалга 5:2 гэһэн тоотойгоор, мүн лэ Кабанскын командын илалтаар дүүрэһэн байна.

Кабанскын спортсменүүд мүрысөөнэй дүнгөөр футболоор ба волейболоор республикын кубогуудые абаһан байна.

А. Игумнов.

Редакторай орлогшо **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Пекарь императора» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), «В одном универмаге» (23 ч. 30 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатр — «Гибель орла» (11 ч. ба 13 ч.), «Подруги» (15, 17 ба 21 ч.), «Последний раунд» (19 ба 23 ч.).

«ХРОНИКО» кинотеатрта — «Любовь Яровая» I-дэхи сери (13, 16 ба 20 ч. 30 м.), II-дохи сери (14 ч. 30 м., 17 ч. 30 м. ба 22 ч.), Спортивно-документальный фильм (19 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов — 6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00572. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.